

ÅRSBERETNING

2002

Norsk institutt for studier av forskning og utdanning (NIFU)

NIFU har et godt, solid og overbevisende kjerneprodukt og sterk kompetanse. Instituttets statistikkproduksjon har en unik karakter i internasjonal sammenheng. Instituttet framstår som en solid og troverdig utreder. Også i forhold til forskning leveres det et godt produkt med relevans for instituttets virkefelt. Det er derfor et sterkt faglig fundament for videreutvikling av instituttet. (Fra Norges forskningsråds evaluering av NIFU i 2001).

NIFU skal være et ledende og anerkjent senter for studier av forskning og utdanning. Instituttets kjernevirksomhet er studier av kunnskaps- og kompetanseutvikling, studier av kunnskapsformidling og studier av styring og organisering av kunnskap i et internasjonalt perspektiv. Gjennom statistikk, forskning, evaluering og utredningsvirksomhet, skal NIFU være en uavhengig og kritisk kunnskapsprodusent, og en offensiv premissleverandør for forsknings- og utdanningspolitiske beslutninger på ulike nivåer.

Gjennom faglig kompetanse og formidling av denne skal NIFU ha en synlig posisjon i forskningsverdenen – nasjonalt som internasjonalt. Gjennom relevans og policyorientering skal instituttet være en anerkjent kompetansebedrift som tilfører oppdragsgivere og samfunnet ny kunnskap. Instituttets virksomhet forutsetter en god balanse mellom uavhengig og solid statistikkproduksjon og forskning som sikrer kvalitet, og brukerorientert virksomhet som sikrer relevans.

NIFUs faglige virksomhet er organisert i følgende tematiske programområder:

POLITIKK

Studier av forsknings-, innovasjons- og utdanningspolitikk.

FoU- RESSURSER

Studier av innsatsfaktorer i forskning og utviklingsarbeid.

FORSKNINGS- OG INNOVASJONSVIRKSOMHET

Studier av forsknings- og innovasjonsvirksomhet.

UTDANNINGSINSTITUSJONER

Studier av høyere utdanningsinstitusjoner.

STUDENTER

Studier av utdanningsvalg og studiegjennomføring.

VIDEREGÅENDE OPPLÆRING

Studier av videregående opplæring.

ARBEID

Studier av overgangen utdanning - arbeid og akademiske karrierer.

ÅRSBERETNING

2002

© NIFU – Norsk institutt for studier av forskning og utdanning
Hegdehaugsveien 31, 0352 Oslo

Telefon: 22 59 51 00

Telefaks: 22 59 51 01

NIFUs hjemmesider: <http://www.nifu.no/>

E-post: nifu@nifu.no

ISBN 82-7218-471-0

ISSN 0804-6883

GCS AS - Oslo - 2003

Innhold

Styrets beretning 2002	5
Faglig virksomhet i seksjonene	12
Ansatte og engasjerte i 2002	18
Årsregnskap 2002	20
Publikasjoner/formidling	26
NIFU-rapporter	26
NIFU-skriftserier	26
Andre NIFU-publikasjoner	28
Nettpublisering	28
Artikler i vitenskapelige tidsskrifter	28
Annen ekstern publisering	29
Debattinnlegg og kronikker	33
Rapportserien <i>Utdanning og arbeidsmarked</i>	33
Fagbladet <i>Forskningspolitikk</i>	34
Foredrag	36
NIFU-seminarer og konferanser	43
Vedtekter.....	45

Styrets beretning 2002

Kjernevirksomheten til Norsk institutt for studier av forskning og utdanning er studier av kunnskaps- og kompetanseutvikling, studier av kunnskapsformidling og studier av styring og organisering av kunnskap. En betydelig del av NIFUs virksomhet i 2002 var knyttet til avtalen som ble inngått mellom Norges forskningsråd og stiftelsen NIFU i 1998. Avtalen er en del av Forskningsrådets arbeid med å styrke kunnskapsgrunnlaget for en framtidsrettet forsknings- og innovasjonspolitik. Instituttet skal ivareta nasjonale oppgaver med å samle inn, oppbevare og formidle FoU-statistikk. I tillegg til avtalen med Forskningsrådet har instituttet langsiktige intensjonsavtaler med Utdannings- og forskningsdepartementet om oppdrag knyttet til statistikk og studier av høyere utdanning. Instituttet mottok i 2002 som tidligere år basisbevilgning fra Forskningsrådet/Strategi.

Styrets sammensetning

Styret består av syv medlemmer. Fem medlemmer og to varamedlemmer oppnevnes av Norges forskningsråd, to av medlemmene og ett varamedlem etter forslag fra Utdannings- og forskningsdepartementet. To styrerepresentanter med vararepresentanter velges av og blant instituttets ansatte. Styrets sammensetning var i 2002:

- Professor Sigmund Grønmo (leder)
- Direktør Einar Eriksen (nestleder)
- Direktør Ragnhild Sohlberg
- Seksjonssjef Elisabetta Vassenden
- Professor Knud Knudsen
- Forsker Magnus Gulbrandsen (ansattes representant)
- Forsker Eifred Markussen (ansattes representant)
- Professor Odd Nordhaug (vararepresentant)
- Forsker Tone Fløtten (vararepresentant)
- Forsker Berit Lødding (ansattes vararepresentant)
- Forsker Vera Schwach (ansattes vararepresentant)

I 2002 ble det avholdt 5 styremøter. 39 saker ble behandlet.

Organisering, ledelse og administrasjon

Instituttet er lokalisert i Oslo og ble i 2002 ledet av direktør Petter Aasen som er tilsatt for en periode på 6 år fra 01.08.98. Direktøren har ansvaret for den faglige og administrative virksomheten. Den faglige virksomheten var i 2002 organisert i fire seksjoner med hver sin faglige leder:

- Seksjon for **FoU-statistikk og resursanalyser**. Seksjonsleder Kirsten Wille Maus.
- Seksjon for **studier av forskningspolitikk**. Seksjonsleder Randi Søggen.
- Seksjon for **studier av høyere utdanningsinstitusjoner**. Seksjonsleder Ingvild Marheim Larsen (til 28.2.), Svein Kyvik (fra 1.3).
- Seksjon for **studier av studieforhold og studentgjennomstrømning**. Seksjonsleder Liv Anne Støren.

Seksjonslederne hadde det faglige (initieringsansvar, prosessansvar, resultatansvar) og det administrative ansvaret (personalansvar, kapasitetsforvaltning, budsjettansvar for seksjonens prosjektportefølje) for all virksomhet innenfor de fagområder seksjonen forvalter. En sentral

oppgave var å gi veiledning og oppfølging av seksjonens medarbeidere og kvalitetssikre de faglige produktene. Der det var hensiktsmessig delegerte seksjonslederne det konkrete, operative prosjektlederansvaret til medarbeidere. Innenfor noen klart definerte tematiske områder med relativt stor aktivitet målt i antall månedsverk, prosjekter og engasjerte medarbeidere var virksomheten organisert i programmer. Programmene ble ledet av en programleder som rapporterte til seksjonsleder for den seksjonen som vedkommende var tilknyttet.

Instituttet og seksjonene ble betjent av en fellesadministrasjon som ble ledet av kontorsjef Bo Sarpebakken (midlertidig tilsetting). Kontorsjefen rapporterte til direktøren og hadde det daglige ansvaret for den teknisk-administrative driften av instituttet. Kontorsjefens oppgaver var videre å utvikle og vedlikeholde administrative systemer og et serviceapparat som støtter opp om instituttets faglige virksomhet. Kontorsjefen hadde ansvar for økonomiadministrasjon (budsjett og budsjettstyring, regnskapsrapportering etc.), personaladministrasjon, IT-funksjoner, innkjøp, kantine og kontoradministrative funksjoner og personalansvar for teknisk-administrativt personale.

I 2001 ble instituttet evaluert. Evalueringen ble behandlet i Forskningsrådets styre 16. april 2002. Forskningsrådet vedtok at NIFU skal fortsette å være en sentral aktør for Forskningsrådet i forvaltningen og videreutviklingen av kunnskapsgrunnlaget for forsknings- og innovasjonspolitikken. Høsten 2002 ble det gjennomført forhandlinger som resulterte i en ny avtale mellom instituttet og Forskningsrådet om nasjonale oppgaver knyttet til FoU-statistikk for perioden 2003-2005. I oversendelsesbrevet heter det at Forskningsrådet ser behovet for langsiktige og stabile rammer for utviklingen av faktagrunnlaget for forskningspolitikken og vil, før kontraktperioden utløper, starte reforhandlingene med sikte på en ny treårsperiode. Forskningsrådets vedtok også at ansvaret for instituttets basisbevilgning fra 2003 overføres fra området Strategi til området Kultur og samfunn og underlegges retningslinjene for statlig finansiering av forskningsinstitutter. Instituttets ivaretagelse av såkalte nasjonale tjenester som ble finansiert over grunnbevilgningen i 2002 (se nedenfor under Faglig aktivitet) skal reguleres gjennom egne avtaler med Forskningsrådet.

I evalueringen fikk disposisjoner og arbeid som er gjort ved instituttet etter at det ble egen stiftelse i 1996, gjennomgående meget god omtale. Det heter blant annet at instituttet har et godt, solid og overbevisende kjerneprodukt og sterk kompetanse. Instituttets statistikkproduksjon har en unik karakter i internasjonal sammenheng. Instituttet framstår som en solid og troverdig utreder. Også når det gjelder forskning konkluderer evalueringsrapporten med at NIFU leverer et godt produkt med relevans for instituttets virkefelt.

Evalueringspanelet la imidlertid også vekt på å beskrive endringer som finner sted i instituttets omgivelser. Endringer i markeder, teknologier og politiske realiteter og økt kompleksitet innenfor instituttets virksomhetsområde som følge av økt kunnskapsintensitet og kunnskapsmangfold, stiller instituttet overfor nye krav hva gjelder forståelse av omverdenen, arbeidsformer, organisering og omstillingsevne. NIFUs utfordringer er knyttet til krav om å utføre stadig mer komplekse oppgaver og om å forholde seg til en stadig mer dynamisk omverden karakterisert blant annet ved hurtige og omfattende endringer, globalisering og konkurranseutsetting. Forutsetningen for å lykkes ligger ikke bare i å forbedre eksisterende prosesser og produkter, men også i å møte ukjent terreng med faglig innovasjon, nye interne samarbeidsformer, faglig posisjonering i forhold til nye oppdragsgivere og nye kommunikasjonsformer utad. For å håndtere en stadig mer kompleks oppgavestruktur og stadige endringer i omgivelsene, må instituttet utvikle

organisatoriske egenskaper karakterisert ved effektivitet, markedsorientering, lagutvikling, nettverksorganisering, målrettet kompetansepolitikk og en oppgavefokuseret IT-strategi blant annet knyttet til formidlingsvirksomheten.

Instituttets styre vedtok på et tidlig tidspunkt at evalueringen skulle danne grunnlag for en strategiprosess ved instituttet. Med utgangspunkt i evalueringsrapportens hovedbudskap hva gjelder utfordringer og videre utvikling, har instituttet utviklet dokumentet "KOMPETANSE – KVALITET – KOMMUNIKASJON. Strategisk plan for perioden 2002 – 2006". I planen heter det at NIFU skal prioritere å videreutvikle den faglige virksomheten, forbedre relasjonene til omverdenen og utvikle en mer fleksibel og effektiv infrastruktur. For å nå målene som er satt for disse prioriterte strategiske satsingsområdene, skal instituttet fokusere på kompetanseutvikling, innovasjon, markedsorientering, eksternt samarbeid og den interne organiseringen og driften av virksomheten. Som oppfølging av strategiplanen har instituttet i 2002 utredet ny organisasjonsmodell for den faglige kjernevirksomheten. I desember 2002 vedtok styret en ny organisasjonsstruktur som innføres fra 1. februar 2003. NIFUs nye organisasjon bygger på følgende prinsipper:

- Organisasjonen skal legge til rette for et dynamisk, kreativt og motiverende fagmiljø med høy kvalitet og produktivitet.
- Organiseringen av instituttets kjernevirksomhet får karakter av en matriseorganisasjon som skal åpne for personlig ansvar og utviklingsmuligheter for den enkelte.
- Instituttets faglige personale organiseres i en basisorganisasjon. Kjernevirksomheten organiseres i en prosjektorganisasjon der prosjektene er resultatenheter.
- Organiseringen skal gi grunnlag for fleksibel og rasjonell utnyttelse av medarbeidernes kompetanse og instituttets samlede faglige ressurser.
- Det skal etableres strukturer som sikrer en sterk helhetlig og koordinerende styring og strategisk tenkning og ledelse på instituttnivå.
- Organiseringen skal ivareta krav til prosess- og resultatstyring av den faglige virksomheten.
- Organiseringen skal åpne for flerfaglige tilnærminger og tydeliggjøre den faglige siden av ledelsesfunksjonene.
- Organiseringen skal definere klare lederfunksjoner og lederroller som svarer til virksomhetens karakter av å være en kompetanseorganisasjon.

Personalet og arbeidsmiljø

I 1998 – 1999 innførte NIFU ny faglig stillingsstruktur. Fagpersonalet ble innplassert på en forskerstige med tre kompetansenivåer. Kompetansekravene skal harmonere med de kravene som praktiseres ellers i instituttsektoren. Dette betyr at kompetanse opparbeidet ved tilsvarende forskningsinstitusjoner som hovedregel skal gi samme uttelling ved NIFU, samtidig som det er et mål at andre forskningsinstitutter anerkjenner kompetanse tilkjent ved NIFU. Implementeringen av den nye strukturen avdekket visse problemer når det gjaldt prosedyrer og kriterier for bedømmelse. I 2001 utarbeidet instituttets ledelse og arbeidstakerorganisasjonene en ny særavtale for kriterier og prosedyrer for tilsetting og bedømmelse av det faglige personalet. Avtalen ble justert i 2002 for å presisere og avstemme kompetansekraav og vurderingskriterier i forhold til arbeidsoppgaver som utføres ved instituttet.

Gjennomsnittlig antall ansatte i 2002 var 59 fast ansatte. Faglig stab utgjorde 50,5 stillinger. I tillegg har to personer hatt bistilling ved instituttet. Flere av de fast tilsatte har hatt permisjon i løpet av 2002. Dette har delvis vært kompensert gjennom vikariater og engasjementer på timebasis.

Instituttet har vært opptatt av å utvikle medarbeidernes kompetanse gjennom instituttinitierte prosjekter som har resultert i presentasjoner på internasjonale konferanser og internasjonal publisering. 3 av instituttets ansatte disputerte for doktorgraden i 2002. Ytterligere 8 arbeider med doktorgrad ved norske eller utenlandske universiteter.

NIFU er en kontorbedrift som ikke belaster det ytre miljø. Det er igangsatt arbeid for å forebygge belastningsskader og forbedre innklimaet. Det psykososiale arbeidsmiljøet ved instituttet anses som godt. Registrert sykefravær var i 2002 4,9 % mot 3,3 % året før og et gjennomsnitt på 3,4 % i de fem foregående år. For øvrig har det ikke vært skader eller ulykker ved bedriften. Fra årsskiftet 2003 tiltrådte NIFU ordningen inkluderende arbeidsliv.

Faglig aktivitet

Den faglige aktiviteten ved NIFU har i 2002 som i foregående år omfattet statistikkproduksjon, utvikling av indikatorer, utredning, evaluering, programforskning, oppdragsforskning, rådgiving og egeninitiert teoriutviklende og kompetanseutviklende forskning. Som tidligere år har instituttet utført arbeid innenfor følgende hovedområder (se listen over publikasjoner og formidling):

- Studier av innsatsfaktorer i forskning og utvikling
- Studier av resultater av forskning
- Forsknings- og innovasjonspolitiske studier
- Studier av høyere utdanningsinstitusjoner og forskningsinstitusjoner
- Studier av videregående opplæring
- Kartlegging og analyser av studieforhold og studiegjennomstrømning i høyere utdanning
- Studier av forholdet utdanning og arbeid

Instituttet har arbeidet for å videreføre og fornye virksomheten innenfor disse områdene gjennom bl.a. god brukerkontakt, intern kompetanseutvikling, ved å levere solide faglige analyser som ligger i kunnskapsfronten og gjennom å levere policyfokuserede rapporter der det er etterspurt. Innsikt i brukermiljøene og kapasitet og kompetanse til å identifisere og reise problemstillinger i dialog med brukerne, har vært en viktig strategi i denne sammenheng. Det har også vært arbeidet

bevisst med å øke kvalitet og relevans i instituttets arbeid gjennom å styrke instituttets kompetanse og ved å utnytte det potensial som ligger i faglig samarbeid på tvers av seksjonsgrensene.

I 1999 ble det igangsatt arbeid for å vitalisere virksomheten innenfor utvalgte tematiske områder. Dette arbeidet ble videreført i 2002. Dels dreier det seg om utvikling av nye områder og perspektiver, dels dreier det seg om å konsolidere og profilere virksomheten innenfor områder hvor instituttet allerede har etablert virksomhet, men der aktiviteten har vært relativt fragmentert og sporadisk, og dels innebærer satsingene initiativ for å profilere eksisterende virksomhet overfor nye brukere/finansieringskilder. I 2002 har fokus vært rettet mot forskningspolitiske studier, institusjonspolitiske studier, næringsrettet FoU og innovasjon, internasjonalisering av forskning og høyere utdanning, evaluering, bibliometri og studier av videregående opplæring.

I 2002 fikk instituttet tildelt et nytt strategisk instituttprogram om internasjonalisering av forskning og høyere utdanning. Arbeidet er organisert gjennom delprosjekter som fokuserer på europeisering av forsknings- og utdanningspolitikk, internasjonale forskernettverk og internasjonalisering av næringsrettet FoU, forsknings- og høyere utdanningsinstitusjoner og kompetanse i nasjonalt arbeidsmarked.

Instituttet deltar i internasjonale nettverk og samarbeidsprosjekter innenfor statistikkproduksjon og forskning. Instituttet var i 2002 involvert i flere EU-prosjekter og gjennomførte dessuten prosjekter/oppgaver for utenlandske oppdragsgivere, blant annet for Nordisk Ministerråd, Nordisk Industrifond, Høgskoleverket, Skolverket, EUROSTAT, OECD og Verdensbanken. Instituttet har arbeidet for å videreutvikle samarbeidet med søsterinstitutter og potensielle oppdragsgivere i utlandet. Samarbeidet i nordiske og europeiske nettverk og institusjoner gir et godt grunnlag for å utvikle den internasjonale dimensjonen videre.

Instituttets faglige virksomhet ble formidlet gjennom prosjektrapporter, instituttets rapportserie og skriftserie, fagartikler i bøker og nasjonale og internasjonale tidsskrift, presentasjoner på nasjonale og internasjonale fagkonferanser og seminarer, formidlingsartikler, foredrag, rådgiving og deltakelse i den offentlige debatten.

NIFUs bibliotek er sentralt for den faglige virksomheten ikke bare ved instituttet, men også for andre fagmiljøer. Biblioteket har landets største spesialsamling for studier av forskning og høyere utdanning, med særlig vekt på forskningspolitikk, forskningsorganisasjon og -ressurser, utdannings- og vitenskapshistorie, forsknings- og utdanningsstatistikk, samt evalueringer av forskning og høyere utdanning. Eksterne brukere har søkeadgang ved at NIFU er blitt deltaker i BIBSYS-samarbeidet. I perioden 1998 til 2002 er utlån over skranke tredoblet og fjernlån til andre bibliotek mer enn fordoblet.

Også i 2002 har NIFU jevnlig avholdt seminarer som har belyst sentrale utdanningspolitiske og forskningspolitiske spørsmål - gjerne med internasjonale innledere. Presentasjon av egne prosjekter for et større publikum gjennom lunsj og ettermiddagsseminarer har vært prioritert i 2002. Instituttet arrangerte større nasjonale konferanser om videregående opplæring og i forbindelse med lanseringen av det nye strategiske instituttprogrammet. Instituttet var dessuten vertskap for Seventh Nordic Workshop on Bibliometrics and Research Policy.

Instituttet har som tidligere år, utgitt bladet Forskningspolitikk kvartalsvis til omkring 8000 mottakere. Driften av biblioteket, bladet Forskningspolitikk, de forskningspolitiske seminarene og rådgivingstjenester overfor Forskningsrådet, Utdannings- og forskningsdepartementet og Næringsdepartementet var definert som nasjonale tjenester finansiert over grunnbevilgningen i

avtalen med Forskningsrådet som regulerte virksomheten i 2002. Det er uklart om og eventuelt på hvilken måte disse oppgavene vil bli videreført.

Økonomisk resultat

Regnskapet er utarbeidet under forutsetning om fortsatt drift. NIFU hadde i 2002 en omsetning på 34.902.056,- kroner. Driftsresultatet gir et underskudd på 671.698 kroner. Netto finansinntekter var 914.599,- kroner i 2002. Endelig årsresultat viser dermed et overskudd på 242.900,- kroner. Overskuddet tilføres egenkapitalen. I 2001 viste årsresultatet et underskudd på 183.994 kroner. Styret kan derfor registrere en forbedring som må tilskrives de tiltak som ble iverksatt i 2002 for å bedre instituttets økonomi. Resultatet før finansinntekter ligger imidlertid også i år under det som var budsjettet. Dels skyldes dette påløpte ekstrakostnader blant annet som følge av arbeidet med ny organisasjonsmodell og økte lønnsutgifter, men en hovedårsak er inntektssvikt i forhold til budsjett. Instituttet omsatte i 2002 færre månedsverk enn forutsatt ut fra disponibel kapasitet. Det er også registrert overskridelser på enkelte prosjekter. Det ligger derfor fremdeles et økonomisk forbedringspotensial i bedre prosjektstyring og kapasitetsforvaltning. Instituttet har i tillegg i 2002 oppjustert prisene på sine tjenester for å oppnå et tilfredsstillende resultat. Virkningen av de nye satsene vil for alvor gi utslag i 2003. NIFUs regnskap revideres av Riksrevisjonen.

Takk for innsats og samarbeid

Styret vil takke instituttets ansatte for solid innsats i 2002. Det er styrets inntrykk at det arbeides målbevisst og konstruktivt for å utvikle både etablerte og nye fagområder. Både faglige publikasjoner og forbedret økonomisk resultat underbygger dette. Styret vil også takke oppdragsgivere og samarbeidspartnere for god dialog og godt samarbeid.

Utsiktene framover

Instituttets faglige og økonomiske forutsetninger for videre drift og utvikling i 2003 vurderes som gode. Tilgangen på prosjektoppdrag er tilfredsstillende og den faglige produktiviteten er gjennomgående meget god. Omtrent halvparten av instituttets kapasitet er bundet opp gjennom basisbevilgninger og langsiktige avtaler. Den faglige videreutviklingen forutsetter en solid grunnbevilgning. Den nye avtalen med Forskningsrådet gir et bedre grunnlag i så måte da den skiller mellom oppgaver som i henhold til nasjonale retningslinjer skal finansieres over grunnbevilgningen og såkalte nasjonale tjenester. Styret har også store forventninger til det strategiske instituttprogrammet om internasjonalisering av forskning og utdanning. Styret vil understreke betydningen av ulike virkemidler som bidrar til å utvikle kompetanse og kvalitet på arbeidet som utføres. Det skal være en sammenheng mellom faglig grunnarbeid, faglig fornyelse og strategisk posisjonering i forhold til etablerte og nye satsingsområder.

Instituttet vil videreføre virksomheten innenfor de områder hvor det har vært utført oppdrag i 2002. Instituttet vil dessuten arbeide for å etablere prosjekter innenfor nye områder. Nye satsingsområder vil bidra til å gjøre instituttet mindre sårbart med hensyn til svingninger i oppdragsmarkedet. Samtidig vil det være viktig å finne en god balanse mellom spredning av virksomheten for å sikre nødvendige oppdrag, og konsentrasjon omkring instituttets kjerneområder for å sikre kvalitet. Endringer i etterspørsel tilsier at instituttet intensiverer innsatsen i retning av å oppnå synergieffekter av faglig kompetanse og forskningserfaringer internt og gjennom eksterne, internasjonale allianser.

Styret mener den nye organisasjonsmodellen som er vedtatt innført i 2003, imøtekommer de behov, utfordringer og mål som ble identifisert gjennom selvevalueringen, den eksterne evalueringen av instituttet og den prosess som har vært gjennomført etter at styret vedtok å iverksette arbeidet med å etablere en ny organisasjon. Den vil bidra til å videreutvikle instituttet og det faglige miljøet i henhold til de mål som er nedfelt i strategiplanen.

Forvaltningen av instituttets basisbevilgning i henhold til nasjonale retningslinjer for statlig finansiering av forskningsinstitutter er et avgjørende bidrag for å sikre den grunnleggende og langsiktige basis for instituttets faglige virksomhet gjennom instituttinitierte prosjekter, faglig nettverksbygging, kompetanseutvikling, internasjonal publisering og faglig fornyelse. Samtidig blir det en utfordring å sikre den videre finansieringen av såkalte nasjonale tjenester som forskningspolitiske seminarer, forskningspolitisk bibliotek og bladet Forskningspolitikk. Dersom disse oppgavene skulle falle ut, betyr det etter styrets mening et tap for instituttet når det gjelder muligheter til å anvende kompetanse og faglige ressurser som er opparbeidet gjennom mange år, men først og fremst betyr det en svekkelse av grunnlaget for utviklingen av norsk forskningspolitikk. Styret vil derfor aktivt arbeide for å videreføre denne delen av instituttets virksomhet.

Oslo 31. desember 2002/25.mars 2003

Einar Eriksen
Fungerende styreleder

Knud Knudsen

Ragnhild Sohlberg

Elisabetta Vassenden

Tone Fløtten

Magnus Gulbrandsen

Eifred Markussen

Petter Aasen
Direktør

Faglig virksomhet i seksjonene

Seksjon for FoU-statistikk og ressursanalyse

Den nasjonale statistikken over forskning og utviklingsarbeid (FoU) gjennomføres annet hvert år. I 2002 var arbeidsoppgavene ved seksjonen i stor grad knyttet til innsamling, bearbeiding og sammenstilling av materiale til FoU-statistikken for 2001. Her har NIFU ansvar for universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren. Gjennom undersøkelsene, som er totalundersøkelser, kartlegger vi personale som deltar i forskning, så vel som utgifter og finansiering, fagområder og formål innenfor FoU i Norge. Opplysningene innhentes per institutt/avdeling og det legges mye arbeid i kvalitetssikring av materialet. Sammen med næringslivsstatistikken, som ivaretas av Statistisk sentralbyrå, inngår resultatene av statistikkarbeidet i Norges offisielle statistikk, der NIFU også har ansvar for sammenstilling av dataene til en total statistikk for Norge. Resultatene presenteres blant annet i rapporten: *Det norske forsknings- og innovasjonssystemet – statistikk og indikatorer*, som utarbeides i samarbeid med Statistisk sentralbyrå og STEP-gruppen, med NIFU som redaktør og Norges forskningsråd som utgiver. I 2002 utga Forskningsrådet og NIFU for første gang en kortversjon av denne rapporten på engelsk.

Gjennom FoU-statistikken har vi bygget opp og tilrettelagt flere registre. Disse dekker forskerpersonale, doktorgrader, norske forskningsinstitusjoner, internasjonal statistikk (OECD), katalog over norske forskningsinstitutter og institusjoner med FoU, nøkkeltall for forskningsinstitutter underlagt retningslinjer for statlig finansiering og bevilgninger over statsbudsjettet. I 2002 ble vedtatt statsbudsjettet for 2002 og forslag til statsbudsjett for 2003 gjennomgått med hensyn til omfanget av FoU. Dessuten ble alle data til årsrapporter for forskningsinstitutter 2001 sammenstilt og overlevert Forskningsrådet.

Som for tidligere år ble instituttkatalogen oppdatert på våre Internettssider. Katalogen gir informasjon om alle forskningsinstitutter i Norge – formål og FoU-område, opprettelsesår og eierforhold, finansiering og størrelse – med adresser og lenker til instituttens egne Internettssider.

På den internasjonale arenaen er statistiksamarbeidet i hovedsak knyttet opp mot OECD og EU/EUROSTAT. Dette er løpende oppgaver med formål å utvikle og forbedre metodene for å lage internasjonal sammenlignbar statistikk. Arbeidet forutsetter også rådgiving til OECDs og EU-kommisjonenes policy organer om statistikk og datainnsamling på området vitenskap og teknologi. I 2002 omfattet oppgavene løpende oppdateringer med nye tall til databasene i de to organisasjoner, samt aktiv deltagelse i NESTI (OECDs working party of National Experts on Science and Technology Indicators) med undergrupper. I dette lå også deltagelse i Ad. hoc Group on Biotechnology Statistics og utarbeidelsen av den 6.revisjonen av Frascati-manualen som ble ferdigstilt ved årsskiftet: *Frascati Manual 2002 – Proposed Standard Practice for Surveys on Research and Experimental Development*. Dessuten bidro seksjonen med data om kvinner til EU-nettverket: "Statistical Correspondents of the Helsinki Group on Women and Science". Arbeidet med en nordisk database for doktorgradsstatistikk ble startet i 2002. Under arbeidets gang ble denne utvidet til også å dekke de baltiske landene (NORBAL).

Som for tidligere år er det utarbeidet en rapport om Norges internasjonale forskningssamarbeid. Denne viser omfanget av Norges satsing på 90-tallet. Seksjonen igangsatte også flere parallelle undersøkelser om forskningsomfanget, rekruttering mv. – både innenfor marin forskning, havbruksforskning og polarforskning. For polarforskning skal det utvikles nye

indikatorer som kan følges opp i årene som kommer. Siste gang dette området ble undersøkt var i 1990. Undersøkelsen omfatter også utenlandsk aktivitet på Svalbard.

Seksjon for studier av forskningspolitikk

Virksomheten i denne seksjonen kan tematisk deles inn i følgende analyseområder:

- Forskningspolitikk og forskningsorganisasjon
- Evaluering av forskning
- Nytte, kvalitet og produktivitet i forskning, bibliometriske studier
- Næringsrettet FoU og innovasjon
- Befolkningens forhold til forskning, vitenskap og teknologi

Innenfor *Forskningspolitikk og forskningsorganisasjon* arbeidet seksjonen hovedsakelig med flerårige prosjekter som ikke ble avsluttet i 2002. Det dreier seg blant annet om et prosjekt om departementenes organisering og styring av FoU, om konsekvensene av det såkalte sektorprinsippet og om forholdet mellom departementer og Forskningsrådet. Videre har seksjonen vært engasjert i et bokprosjekt om forskningspolitikk og især nye perspektiver i studiet av forskningspolitikk, samt to mindre prosjekter knyttet til norsk deltagelse i EUs forskning.

Med hensyn til *Evaluering av forskning* har seksjonen vært involvert i 9 evalueringsstudier i 2002. Seksjonen har dels hatt det fulle ansvaret for disse evalueringene, dels hatt sekretariatsansvaret. En av de mest omfattende og interessante studiene var evalueringen av Program for tverrfaglig forskning: Programmet var et tiltak for å fremme tverrfaglig forskning ved NTNU, og et svar på de tverrfaglige forpliktelser NTNU fikk ved sin etablering i 1996. Programmet er samlet sett vellykket i følge konklusjonene i evalueringen: Det har bidratt til å styrke samspill på tvers av disiplingrenser og flere av prosjektene kom svært godt ut av den eksterne evalueringen. Programmet har også bidratt til en rekke tverrfaglige undervisningstilbud.

Innenfor *Nytte, kvalitet og produktivitet i forskning, herunder bibliometriske studier* har instituttets Strategiske forskningsprogram om "Resultater i forskningen" spilt en sentral rolle de siste årene. Programmet ble avsluttet i 2002 og omfattet flere prosjekter, her nevnes et par: Prosjektet om produktivitetsforskjeller i instituttsektoren analyserer ulike innsatsfaktorer som finansiering, kompetansestruktur, samarbeid med UoH-sektoren m.fl., og effekten av disse faktorene på produktiviteten i instituttene. Et annet prosjekt undersøker forhold som påvirker departementenes bruk og nytte av egenfinansiert forskning. Innenfor begge disse prosjektene har en utviklet spesielle modeller for å studere produktivitet i og effekter av forskning. Programmet har også omfattet bibliometri, som for øvrig har lang tradisjon ved NIFU.

Næringsrettet FoU og innovasjon ble etablert som et satsingsområde i 1999 og er fortsatt i en oppbyggingsfase. I 2002 har seksjonen blant annet deltatt i et samarbeid med STEP-gruppen om et toårig prosjekt om forholdet mellom instituttsektoren og næringslivet. Hovedspørsmålet i prosjektet er: "Hva kan instituttsektoren tilby næringslivet?". En konklusjon er at instituttene avhjelper et kompetanseproblem i bedriftene, men det er primært de store bedriftene med egen FoU som henvender seg til instituttene for å kjøpe FoU. Et 3-årig prosjekt om "Formgivning av virtuelle nøkler" ble avsluttet på tampen av 2002 og omhandler forklaringer på teknologiutvikling, spesielt innenfor IKT og med utgangspunkt i IKT-baserte virtuelle nøkler.

Innenfor feltet *Befolkningens forhold til forskning, vitenskap og teknologi* har seksjonen arbeidet med blant annet to internasjonalt forankrede prosjekter (EU og Nordisk

samarbeidsnemnd for samfunnsvitenskap (NOS-S)) om styring, makt og demokrati i forskningen, primært knyttet til bioteknologi. Begge prosjektene er flerårige og fortsetter i 2003.

Seksjon for studier av høyere utdanningsinstitusjoner

Arbeidet i Seksjon for studier av høyere utdanningsinstitusjoner kan tematisk deles inn i fem analyseområder:

- Studier av forholdet mellom offentlige myndigheter og UoH-systemet
- Studier av organisasjon, styring og ledelse av institusjonene
- Studier av akademisk arbeid og personale i UoH-sektoren
- Studier av rekruttering til forskning, forskerutdanning og mobilitet
- Studier av kvalitetssikring og evaluering av høyere utdanning

Nedenfor omtales to av prosjektene som ble avsluttet i 2002:

NIFU avsluttet en *evaluering av norsk forskerutdanning* i samarbeid med et internasjonalt ekspertpanel. Panelet trakk her følgende hovedproblemer:

- I de fleste fagområdene utdannes det relativt sett betraktelig færre doktorgradskandidater enn i de andre nordiske land.
- I de fleste fagområdene er doktorgradskandidatene for gamle når de disputerer.
- Gjennomstrømmingen i doktorgradsstudiet er for dårlig.
- Forskningsmiljøene har ikke tatt et klart nok brudd med dr.philos.-tradisjonen.

Evalueringspanelet foreslo følgende endringer:

- Forskerutdanningen må betraktes som en integrert del av et helhetlig høyere utdanningsløp. Opptak til doktorgradsstudiet bør normalt foregå etter det første året av mastergradsstudiet, slik at forskerutdanningen kan gjennomføres i ung alder.
- Forskerutdanningsperioden bør være fireårig for samtlige doktorgradsstudenter. Til erstatning for den ettårige pliktarbeidsdelen innføres et halvt års opplæringsprogram i undervisning, vitenskapelig formidling, etc. med en praksisdel. Det fører til at studentene vil få et halvt år ekstra til arbeidet med avhandlingen, eventuelt til en styrking av det nåværende opplæringsprogrammet i forskningsmetode og teori i de fag hvor dette er svakt utviklet.
- Omfanget av avhandlingen reduseres til et normalt internasjonalt nivå i de fag hvor dr.philos.-tradisjonen henger igjen.
- Norge bør utvikle forskerskoler i tilknytning til de beste forskningsmiljøene. Slike forskerskoler kan sette en standard for andre miljøer med hensyn til å drive doktorgradsstudentene igjennom med godt resultat i løpet av normert tid.

Som en del av Kvalitetsreformen ønsker offentlige myndigheter å styrke den *faglige ledelsen* ved universiteter og høyskoler ved å ansette instituttledere i åremålsstillinger. Dessuten skal tilsetting og definering av oppgaver skje sentralt på institusjonene. Spørreskjemadata viste at universitetspersonalet deler seg i to jevnstore grupper i spørsmålet om å tilsette instituttstyrere på åremål – 40 prosent er helt eller delvis enig i forslaget, mens 42 prosent er helt eller delvis uenig. Resultatene viste videre at bare et lite mindretall mener instituttstyrer bør utpekes av rektor eller dekan.

Faglig leder har flere ulike lederoppgaver. Mens undervisningsledelse framstår som lite kontroversielt, er forskningsledelse et langt mer sensitivt og vanskelig område. Flere av de intervjuede instituttlederne understreker at det er ønskelig med mer internt forsknings samarbeid og etablering av forskergrupper på instituttet, og at det er behov for en viss tematisk konsentrasjon av forskningsinnsatsen. De fleste instituttlederne har imidlertid ingen funksjon i kvalitetssikringsarbeidet av forskningen. De har heller ikke noe ønske om å bestemme retningen på forskningen ved instituttet. Det er derfor noe overraskende at over halvparten av universitetspersonalet helt eller delvis ser kvalitetssikring av forskning som en del av instituttstyrerens ansvarsområde og at nærmere 40 prosent er helt eller delvis enige i at instituttstyrer bør ha stor innflytelse på instituttets faglige profil. Dette kan tolkes som et uttrykk for at en betydelig gruppe av fagpersonalet ved universitetene ønsker en sterkere instituttstyrerrolle enn tradisjonen tilsier. Dessuten mener nær halvparten av universitetspersonalet at instituttstyreren bør ha ansvar for å følge opp den enkeltes faglige utvikling.

Seksjon for studier av studieforhold og studiegjennomstrømning

Arbeidet i seksjonen har vært inndelt i tre hovedområder:

- videregående opplæring
- studier av rekruttering til og gjennomstrømning i høyere utdanning, studieforhold etc.
- arbeidsmarkedsundersøkelser og prognoser, med en særlig vekt på overgangen fra høyere utdanning til arbeid.

Nedenfor omtales tre prosjekter i 2002 som tilhører hvert av de tre hovedområdene.

Videregående opplæring

Rapporten *Seks år etter. Om kompetanseoppnåelse fra videregående opplæring og overgang til arbeid og høyere utdanning for det første Reform 94-kullet* (Rapport 3/2002) handler om det første Reform 94-kullet. Rapporten har to hovedfokus: Kompetanseoppnåelse og overgang til arbeid og utdanning for det første Reform 94-kullet.

Rapporten konkluderer med at blant elever som hadde hatt rett til opplæring, hadde om lag 55 prosent oppnådd studiekompetanse, om lag 25 prosent yrkeskompetanse og om lag 20 prosent kompetanse på lavere nivå seks år etter at de begynte i videregående opplæring. Blant ikke-rettselevne var andelen langt lavere.

Seks år etter start i grunnkurs var tre firedeler av de med yrkeskompetanse i arbeid, og to tredjedeler av de med studiekompetanse var under utdanning. Utdanning var vanligste hovedaktivitet blant de med dobbeltkompetanse (både yrkeskompetanse og studiekompetanse), men yrkesaktivitet var også vanlig. De med kompetanse på lavere nivå synes å ha dårligere sjanser på arbeidsmarkedet enn de med yrkeskompetanse. De er oftere arbeidsledige,

uføretrygdede, på attføring, langvarig syke eller hjemmeværende uten lønn, enn personer med andre former for kompetanse. Men også ungdom som manøvrerer ut og inn i midlertidig arbeid på full tid, har gode muligheter på arbeidsmarkedet, så fremt de ikke har mellomliggende langvarige arbeidsledighetsperioder

Alt i alt var 65 prosent av reformkullet integrert i fast heltidsarbeid eller i høyere utdanning seks år etter at de begynte på grunnkurs. De som søkte mot høyere utdanning, hadde nesten uten unntak oppnådd studiekompetanse. Flere faktorer svekker sjansene for å ta høyere utdanning: Lang tid i videregående, svake karakterer, studielån i videregående, langvarig arbeidsledighet, deltidsarbeid som hovedsyssel over lengre tid, å være hjemmeværende uten lønn, uførhet, langvarig sykdom eller å være på attføring. Ungdom med yrkeskompetanse fra opplæring i bedrift har betydelig større sjanse for å bli integrert i arbeid enn ungdom med yrkeskompetanse fra VKII i skole. Elever fra de guttedominerte harde yrkesfagene kommer bedre ut på arbeidsmarkedet enn elever fra de jentedominerte mykere yrkesfagene når det gjelder det å være integrert i fast heltidsstilling.

Studietilfredshet og tid brukt til studier

I rapporten *Trivsel og innsats. Studenters tilfredshet med lærested og tid brukt til studier* (Rapport 1/2002), samt artikkelen 'Student Satisfaction: towards an empirical deconstruction of the concept' (Quality in Higher Education Volume 8, Number 2/July, 2002) analyseres studentenes tilfredshet med lærestedet, tid brukt til studier og begrepet studiekvalitet. Datakilden er de såkalte 'stud.mag'-undersøkelsene. Rapporten viser blant annet at tre av fire studenter er fornøyd med lærestedet, og tilfredsheten med den faglige kvaliteten på undervisningen og sosialt miljø er gjennomgående høy. Om lag 30 timer brukes gjennomsnittlig til studierelaterte aktiviteter per uke. Det er store fagvise variasjoner, og tendensen er at studenter på strukturerte fag med mye undervisning har høyere total studieinnsats enn andre. Et klart unntak er jusstudenter. Deltidsarbeid synes i begrenset grad å bremse studieinnsatsen, det er først når studentene bruker mer enn 20 timer per uke til lønnet arbeid at studieinnsatsen reduseres vesentlig.

Artikkelen nevnt over inndeler studenttilfredshet i en rekke komponenter, og artikkelen analyserer hvordan ulike forhold ved studiesituasjonen påvirker studentenes totalvurdering av sitt lærested. Resultatene viser at faglig og pedagogisk kvalitet på undervisningen har stor betydning for studentenes totalvurdering. Sosialt miljø er den enkeltfaktoren som har mest å si for studentenes tilfredshet. Institusjonens størrelse har også betydning: studenter på små institusjoner trives bedre enn studenter på store institusjoner. Fysiske fasiliteter som lokaler og arkitektur har også stor betydning. Det samme gjelder studentenes vurdering av administrativ service. Dette viser at ikke bare undervisningskvaliteten, men også rammekvalitetsfaktorer, er viktige for studentenes trivsel. Studietilfredshet varierer ellers lite med individuelle karakteristika som kjønn, alder, sosial bakgrunn og studieinnsats (målt i timer brukt på studier per uke) når det er kontrollert for andre forhold. Fagfelt har imidlertid betydning uavhengig av andre faktorer; eksempelvis er studenter på medisinske fag og sosialfag mer tilfredse enn studenter på samfunnsfag og humaniora.

Arbeidsmarkedssituasjonen for innvandrere med høyere utdanning

Rapporten *De første årene av karrieren. Forskjeller og likheter mellom minoritet og majoritet med høyere utdanning* (Rapport 7/2002) har som hovedformål å sammenlikne avkastning av

utdanning blant innvandrere og majoritetsbefolkning med høyere utdanning. Situasjonen like etter eksamen, så vel som i løpet av de første tre til fire årene etter eksamen, blir analysert. Det benyttes flere ulike datakilder og datasett til prosjektet.

Avkastning av utdanning undersøkes først og fremst ved å se på arbeidsmarkedssituasjonen; om kandidaten for eksempel er arbeidsledig, sysselsatt eller i videreutdanning. Andre sider ved arbeidssituasjonen som lønnsforhold, fast eller midlertidig arbeid, ufrivillig deltid eller det å ha et arbeid en er overkvalifisert for, er også spørsmål som tas opp. Det sammenliknes også med tilsvarende resultater i andre land. Av resultatene kan nevnes:

- Nyutdannede ikke-vestlige innvandrere med norsk høyere utdanning var langt oftere arbeidsledige et halvt år etter eksamen enn kandidater fra majoritetsbefolkningen.
- Det var dobbelt så stor sannsynlighet blant ikke-vestlige innvandrere som blant majoriteten av kandidater for å oppleve arbeidsledighet i løpet av de fire første årene etter eksamen.
- Det ble ikke funnet holdepunkter for forskjell i kvalifikasjoner mellom ikke-vestlige innvandrere og majoritet.
- Det var ingen holdepunkter for at ikke-vestlige innvandrere (uteksaminert i Norge) oftere enn majoriteten av kandidater er i jobber de er klart overkvalifisert for.
- Til tross for resultatene om arbeidsledighet som er omtalt over, er det ikke holdepunkter for påstander om at det ikke nytter eller ikke lønner seg for innvandrere å ta høyere utdanning.
- Ikke-vestlige innvandrere med høyere utdanning i full stilling hadde om lag ni prosent lavere arbeidsinntekt fire år etter eksamen enn majoriteten av kandidater, etter kontroll for en rekke variabler.
- Ikke-vestlige innvandrere hadde mindre sjanse for å få fast jobb enn etnisk norske kandidater.
- Mistilpasningen på arbeidsmarkedet gjelder ikke alle utdanningsgrupper i samme grad; innvandrere med teknologisk utdanning var mest utsatt.

Ansatte og engasjerte i 2002

Navn	Stilling
<i>Ledelse</i>	
Petter Aasen	Direktør
Svein Kyvik	Seksjonsleder (fra 01.03.02)
Ingvild Marheim Larsen	Seksjonsleder (vikar til 28.02.02)
Kirsten Wille Maus	Seksjonsleder
Bo Sarpebakken	Kontorsjef (50 %)
Liv Anne Støren	Seksjonsleder
Randi Helene Søggen	Seksjonsleder
 <i>Fellesfunksjoner</i>	
Unni Daaland	Sekretær (sluttet 30.09.02)
Lisbeth Fjellskaalnes	Kantinestyrer
Tove Karine Hansen	Konsulent
Wenche Kildal	Sekretær
Morteza Landari	Leder IT-drift
Inger Löfgreen	Sekretær
Gunn Helen Molstadengen	Konsulent - Økonomi
Bjarne Nordby	Konsulent
Bjørn Magne Olsen	Konsulent
Antje Rapmund	Bibliotekleder (55 %)
Torill Skirstad	Konsulent - Personal
 <i>Faglig personale</i>	
Hans Skoie	Spesialrådgiver
 <i>Seksjon for FoU-statistikk og ressursanalyse</i>	
Dag W. Aksnes	Forsker 3
Hebe Gunnes	Konsulent
Yoko Johnsen-Solløs	Konsulent (sluttet 06.11.02)
Sothinathan Nagamuthu	Databaseutvikler
Terje Bruen Olsen	Forsker 3
Siv Birkeland Paulsen	Konsulent (fra 13.03.02)
Kristoffer Rørstad	Konsulent
Bo Sarpebakken	Konsulent (50 %)
Stig Slipersæter	Forsker 3
Susanne Lehmann Sundnes	Seniorrådgiver
Kaja Kathrine Wendt	Forsker 3
Ole Wiig	Forsker 2 (sluttet 31.08.02)

Seksjon for studier av forskningspolitikk

Karl Erik Brofoss	Forsker 2
Helge Godø	Forsker 1
Magnus Gulbrandsen	Forsker 2
Egil Kallerud	Forsker 2
Erik Knain	Forsker 2 (sluttet 01.03.02)
Liv Langfeldt	Forsker 2
Lars Nerdrum	Forsker 2
Inge Ramberg	Forsker 3
Antje Rapmund	Forsker 2 (45 %)
Vera Schwach	Forsker 2
Gunnar Sivertsen	Forsker 2

Seksjon for studier av høyere utdanningsinstitusjoner

Jorunn Spord Borgen	Forsker 2
Nicoline Frølich	Forsker 2 (fra 29.07.02)
Åse Gornitzka	Forsker 2
Elisabeth Hovdhaugen	Forsker 3 (fra 01.08.02)
Ingvild Marheim Larsen	Forsker 2
Peter Maassen	Forsker 1 (bistilling)
Tine Sophie Prøitz	Forsker 3
Jens-Christian Smeby	Forsker 2
Bjørn Stensaker	Forsker 2
Jarle Trondal	Forsker 2 (sluttet 31.03.02)
Olaf Tvede	Forsker 2 (sluttet 15.09.02)
Uppstrøm Therese Marie	Prosjektmedarbeider (50 % fra 01.09.02)
Agnete Vabø	Forsker 2

Seksjon for studier av studieforhold og studiegjennomstrømning

Clara Åse Arnesen	Forsker 2
Ellen Brandt	Forsker 2
Synnøve Skjersli Brandt	Forsker 3 (permisjon til 18.11.02)
Jens Grøgaard	Forsker 1 (bistilling)
Ida K. Riksaasen Hatlevik	Forsker 3
Inger Henaug	Konsulent
Berit Lødding	Forsker 2
Eifred Markussen	Forsker 2
Terje Næss	Forsker 3
Vibeke Opheim	Forsker 3
Nina Sandberg	Forsker 3
Trine Stavik	Forsker 3
Sverre Try	Forsker 2
Jannecke Wiers-Jenssen	Forsker 3
Per Olaf Aamodt	Spesialrådgiver

Årsregnskap 2002

NIFU

Resultatregnskap

NOTE	DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER	2002	2001
1	Salgsinntekter	106 137	108 153
2	Basisbevilgninger og tilleggsbevilgning	7 054 650	6 725 952
	Prosjektinntekter	22 600 319	21 608 876
	Faste oppdrag	5 000 000	5 000 000
	Diverse inntekter	<u>140 950</u>	<u>213 612</u>
	Sum driftsinntekter	<u>34 902 056</u>	<u>33 656 593</u>
	Direkte prosjektkostnader	3 587 965	3 500 378
3	Lønnskostnad	24 391 884	23 513 309
4	Avskrivninger	512 309	512 704
	Annen driftskostnad	<u>7 081 596</u>	<u>7 130 403</u>
	Sum driftskostnader	<u>35 573 754</u>	<u>34 656 794</u>
	Driftsresultat	<u>-671 698</u>	<u>-1 000 201</u>
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER			
	Annen renteinntekt	914 599	816 458
	Annen finanskostnad	<u>0</u>	<u>-251</u>
	Netto finansresultat	<u>914 599</u>	<u>816 207</u>
	Ordinært resultat	<u>242 900</u>	<u>-183 994</u>
EKSTRAORDINÆRE POSTER			
	ÅRSRESULTAT	<u>242 900</u>	<u>-183 994</u>

NIFU

Balanse pr 31.12

NOTE	EIENDELER	2002	2001
	Anleggsmidler		
	Immaterielle eiendeler		
	Varige driftsmidler		
4	EDB-utstyr	729 593	642 837
4	Inventar	387 091	472 064
	Sum varige driftsmidler	<u>1 116 684</u>	<u>1 114 900</u>
7	Investeringer i aksjer og andeler	1 045 350	1 045 350
	Sum finansielle anleggsmidler	<u>1 045 350</u>	<u>1 045 350</u>
	Sum anleggsmidler	<u>2 162 034</u>	<u>2 160 250</u>
	Omløpsmidler		
5	Prosjekter i arbeid	<u>1 391 732</u>	<u>983 553</u>
	Fordringer		
	Kundefordringer	1 815 058	3 349 883
6	Andre fordringer	503 170	398 648
	Sum fordringer	<u>2 318 228</u>	<u>3 748 530</u>
	Bankinnskudd, kontanter o.l.	<u>17 550 888</u>	<u>16 946 842</u>
	Sum omløpsmidler	<u>21 260 848</u>	<u>21 678 925</u>
	SUM EIENDELER	<u>23 422 881</u>	<u>23 839 176</u>

NIFU

Balanse pr 31.12

NOTE GJELD OG EGENKAPITAL	2002	2001
Egenkapital		
Innskutt egenkapital		
Aksjekapital	1 000 000	1 000 000
Innskutt egenkapital	<u>7 000 000</u>	<u>7 000 000</u>
Sum innskutt egenkapital	<u>8 000 000</u>	<u>8 000 000</u>
Opptjent egenkapital		
Annen egenkapital	4 794 277	4 978 271
Årets resultat	<u>242 900</u>	<u>-183 993</u>
Sum opptjent egenkapital	<u>5 037 177</u>	<u>4 794 278</u>
Sum egenkapital	<u>13 037 177</u>	<u>12 794 278</u>
Gjeld		
Annen langsiktig gjeld		
Kortsiktig gjeld		
Leverandørgjeld	909 916	1 203 768
Skyldige offentlige avgifter	2 285 929	2 718 495
Forskudd fra kunder	4 883 314	4 555 000
Annen kortsiktig gjeld	<u>2 306 546</u>	<u>2 567 634</u>
Sum kortsiktig gjeld	<u>10 385 704</u>	<u>11 044 898</u>
Sum gjeld	<u>10 385 704</u>	<u>11 044 898</u>
SUM GJELD OG EGENKAPITAL	<u>23 422 881</u>	<u>23 839 176</u>

Oslo, 31. desember 2002/25. mars 2003

Einar Eriksen
fung. styreleder

Knud Knudsen

Ragnhild Sohlberg

Elisbetta Vassenden

Tone Fløtten

Magnus Gulbrandsen

Eifred Markussen

Petter Aasen
direktør

Noter til resultatregnskap og balanse 2002

Generelt

Årsregnskapet er utarbeidet under forutsetning om fortsatt drift. Inntekter og utgifter er ført etter regnskapsprinsippet. Omløpsmidlene består av fordringer som forfaller innen ett år og likvide midler.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost. Dersom virkelig verdi av anleggsmidler er lavere enn bokført verdi, og verdifallet ikke ansees å være av forbigående art, foretas nedskrivning til virkelig verdi.

Ytelser til ledende personer mv:

Godtgjørelse til daglig leder/direktør utgjorde i 2002 i alt kr 531.431 og samlede styrehonorar utgjorde kr 66.690. Instituttets regnskap revideres av Riksrevisjonen.

Lån og sikkerhetsstillelse til ledende personer mv: Det er ikke gitt lån eller sikkerhetsstillelse til personer i ledende stillinger ved NIFU.

Omregning av utenlandsk valuta foretas på grunnlag av Norges Banks kurs 31.12.

Gjennomsnittlig antall ansatte i 2002 var til sammen 61 personer.

Note 1 Salgsinntekt

Består av abonnementsalg og løssalg av NIFUs publikasjoner for 2002.

Note 2 Bevilgning

Grunnbevilgningen tilsvare kr 4.800.000 og utgjør instituttets tilskudd. Grunnbevilgning skal brukes til å vedlikeholde og fremme oppgaver innen instituttets kjerneområder, herunder rådgivning, konferanser og seminarer, forskningspolitisk bibliotek samt utgivelse av bladet "Forskningspolitikk". Regnskapsmessig føres tilskuddet etter bruttometoden. Det er ikke knyttet tilbakebetalingsforpliktelser for tilskuddet.

Bevilgningen til strategiske instituttprogrammer 2002 utgjør kr 1.900.000.

Forskningsrådet ga i 1999 en tilleggsbevilgning på 1 mill kroner i forbindelse med oppgradering av instituttets edb-utstyr. Kr 106.500 er inntektsført i 2002. Beløpet tilsvare avskrivningen av edb-utstyret i 2002.

Beløp fremkommer ved at bevilgningen for 2002 korrigeres for overføringer:

Bevilgning for 2002	6.700.000
Overført basisbevilgning (SIP) fra 2001	591.346
Overført basisbevilgning (SIP) til 2003	-343.196
Tilleggsbevilgning	<u>106.500</u>
	7.054.650

Note 3 Lønnskostnader

	<u>2002</u>	<u>2001</u>
Lønninger, inkl. feriepenger	19.835.984	19.288.050
Folketrygdavgift	3.102.911	2.933.599
Pensjonskostnader	<u>1.439.198</u>	<u>1.291.660</u>
	24.391.884	23.513.309

NIFUs ansatte som oppfyller kriteriene er pålagt medlemskap i Statens pensjonskasse. Kostnader og forpliktelser avhenger av pensjonskassens til enhver tid gjeldende vilkår.

Note 4 Anleggsmidler – Avskrivninger og bruttoinvesteringer

Varige driftsmidler avskrives lineært. Økonomisk levetid er tre år for edb-utstyr og ti år for inventar.

Avskrivninger

Tekst	Edb	Inventar	Sum
Bokført verdi per 31.12.01	642.837	472.063	1.114.900
Tilgang tom 31.12.02	514.092	0	514.092
Saldo før avskrivning 2002	1.156.929	472.063	1.628.992
Avskrivning 2002	427.336	84.973	512.309
Saldo etter avskrivning 2002	<u>729.592</u>	<u>387.090</u>	<u>1.116.683</u>
Avskrivningssats	33%	10%	

Bruttoinvesteringer/avgang

År	Edb	Inventar	Sum
Investert 1996	393.458	526.963	920.421
Salg 1996	0	0	0
Sum	393.458	526.963	920.421
Investert 1997	395.316	0	395.316
Salg 1997	0	0	0
Sum	788.774	526.963	1.315.737
Investert 1998	96.643	51.460	148.103
Salg 1998	0	0	0
Sum	885.417	578.423	1.463.840
Investert 1999	942.750	81.806	1.024.556
Salg 1999	1.000	0	1.000
Sum	1.827.167	660.229	2.487.396
Investert 2000	147.784	162.955	310.739
Salg 2000	10.900	0	10.900
Sum	1.964.051	823.184	2.787.235
Investert 2001	506.671	26.590	533.261
Salg 2001	0	0	0
Sum	2.470.722	849.774	3.320.496
Investert 2002	514.092	0	514.092
Salg 2002	0	0	0
Sum	<u>2.948.814</u>	<u>849.774</u>	<u>3.834.588</u>

Note 5 Prosjekter i arbeid/opptjente, ikke fakturerte inntekter

IB Prosjekter i arbeid	983.552
UB Prosjekter i arbeid	<u>1.391.732</u>
Endring prosjekter i arbeid	408.180

Note 6 Andre fordringer

Lønnslån til ansatte inngår i andre fordringer og utgjør kr 108.023.

Note 7 Anleggsmidler

Langsiktig investering i Hedgefond og er vurdert til anskaffelseskost.

NIFU

Kontantstrømsoppstilling

	2002	2001
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER:		
Resultat	242 900	-183 994
Ordinære avskrivninger	512 308	512 704
Tap/gevinst ved salg av anleggsmidler	0	0
Endring i prosjekter i arbeid	-408 179	69 037
Endring i kundefordringer	1 534 825	-1 037 445
Endring i leverandørgjeld	-293 852	396 100
Endring i andre tidsavgrensningsposter	1 -537 088	996 108
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	1 050 914	752 510
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER:		
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	0	0
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-514 093	-533 261
Utbetalinger ved kjøp av andre driftsmidler	0	-1 045 350
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-514 093	-1 578 611
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:		
Innbetalinger ved opptak av ny kortsiktig gjeld	2 67 226	556 456
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	67 226	556 456
Netto endring i bankinnskudd, kontanter o.l.	604 047	-269 645
Beholdning av bankinnskudd, kontanter o.l. pr. 01.01.	3 16 946 842	17 216 487
Beholdning av bankinnskudd, kontanter o.l. pr. 31.12.	3 17 550 889	16 946 842
Noter til kontantoppstillingen		
1 Endring av andre tidsavgrensningsposter består av:		
Endring i forskuddsbetalte kostnader	-104 522	-128 879
Endring i skyldig aga, skatt,	-432 566	1 124 987
	-537 088	996 108
2 I innbetalinger fra nytt kortsiktig lån inngår følgende poster:		
Endring i forskuddsinnbetaling fra oppdragsgivere	328 314	64 247
Økning i annen kortsiktig gjeld	-261 088	492 209
	67 226	556 456
3 I kontanter og kontantekvivalenter inngår følgende poster:		
Håndkasse, bank- og postgiroinnskudd		

Publikasjoner/formidling

NIFU-rapporter

Wiers-Jenssen, Jannecke og Per Olaf Aamodt: *Trivsel og innsats*. Studenters tilfredshet med lærested og tid brukt til studier. Resultater fra "Stud.mag."-undersøkelsene. NIFU. Rapport 1/2002.

Instituttsektoren. Katalog over forskningsenhetene. NIFU. Rapport 2/2002.

Grøgaard, Jens B., Eifred Markussen og Nina Sandberg: *Seks år etter*. Om kompetanseoppnåelse fra videregående opplæring og overgang til arbeid og høyere utdanning for det første Reform 94-kullet. NIFU. Rapport 3/2002.

Forskning og høyere utdanning i statsbudsjettet for 2002. NIFU. Rapport 4/2002.

Larsen, Ingvild Marheim: *Instituttleder – mellom amatøridealet og profesjonalisering*. Om ledelse av universitetsinstitutter. NIFU. Rapport 5/2002.

Langfeldt, Liv: *Decision-making in expert panels evaluating research. Constraints, processes and bias* (doktoravhandling). NIFU. Rapport 6/2002.

Støren, Liv Anne: *De første årene av karrieren*. Forskjeller og likheter mellom minoritet og majoritet med høyere utdanning. NIFU. Rapport 7/2002.

Stensaker, Bjørn, Peter Maassen, Mette Oftebro og Monica Borgan: *Bruk av IKT i høyere utdanning*. Institusjonelle valg og organisatoriske konsekvenser. NIFU. Rapport 8/2002.

NIFU-skriftserier

Rapport fra evalueringsgruppen. *Evaluering av Stiftelse for helsetjenesteforskning, HELTEF, ved Sentralsykehuset i Akershus*. NIFU skriftserie nr. 1/2002.

Skjersli, Synnøve: *Rekruttering til private høgskoler*. NIFU skriftserie nr. 2/2002.

Tvede, Olaf: *Doktorgradsstudenter og gjennomstrømning i norsk forskerutdanning*. NIFU skriftserie nr. 3/2002.

Tvede, Olaf: *Norsk doktorgradsutdanning: vurderinger fra FoU-institutter og bedrifter*. NIFU skriftserie nr. 4/2002.

Næss, Terje: *Realfagslærere i skolen*. Rekruttering, beholdning og avgang. NIFU skriftserie nr. 5/2002.

Stensaker, Bjørn: *Internasjonal ITK-utdanning – Formål, organisering og innhold*. NIFU skriftserie nr. 6/2002.

Smeby, Jens-Christian: *Fordeling av tidsressurser til FoU ved statlige høgskoler*. NIFU skriftserie nr. 7/2002.

- Arnesen, Clara Åse: *Flukt fra lærer og førskolelæreryrket?* NIFU skriftserie nr. 8/2002.
- Hatlevik, Ida Katrine Riksaasen: *Gode råd?* En studie av utdannings- og yrkesveiledning i videregående skole med vekt på veiledning i forbindelse med valg og bortvalg av realfag. NIFU skriftserie nr. 9/2002.
- Aamodt, Per Olaf: *Studiemobilitet til og fra Universitetet i Oslo.* NIFU skriftserie nr. 10/2002.
- Brandt, Ellen: *Høgskolenes erfaringer med realkompetansestudenter fra forsøksordningene i 1999 og 2000.* 10/2002. NIFU skriftserie nr. 11/2002.
- Try, Sverre: *Bruk av søkekanaler blant nyutdannede akademikere.* NIFU skriftserie nr. 12/2002.
- Markussen, Eifred: *Livskraftig, men sårbart!* Evaluering av Morgenmøtet på Kjelle videregående skole. NIFU skriftserie nr. 13/2002.
- Tvede, Olaf: *Medisinske og odontologiske spesialiteter ved norske læresteder: Status og vurdering av rekrutteringsforholdene til forskning.* NIFU skriftserie nr. 14/2002.
- Brandt, Ellen, Terje Bruen Olsen og Agnete Vabø: *Kjønn og forskning i Norge.* NIFU skriftserie nr. 15/2002.
- Opheim, Vibeke: *Kostbar kunnskap.* Fordeling og tilbakebetaling av studielån etter inntekt, utdanning og sosial bakgrunn. NIFU skriftserie nr. 16/2002.
- Brandt, Ellen og Per Olaf Aamodt: *Evaluering av etter- og videreutdanning ved NTNU.* Erfaringer og vurderinger ved instituttene. NIFU skriftserie nr. 17/2002.
- Stensaker, Bjørn: *Strategiske valg og institusjonelle konsekvenser.* Organisasjons utvikling ved Høgskolen i Sør-Trøndelag. NIFU skriftserie nr. 18/2002.
- Larsen, Ingvild Marheim og Bjørn Stensaker: *Om å foregripe framtidige forandringer – faglige og organisatoriske utviklingsprosesser i et framtidig "Innlandsuniversitet".* NIFU skriftserie nr. 19/2002.
- Tvede, Olaf og Elisabeth Hovdhaugen: *Belysning av den organiserte doktorgradsutdanningen ved Universitetet i Bergen.* NIFU skriftserie nr. 20/2002.
- Langfeldt, Liv: *Evaluering av NTNUs program for tverrfaglig forskning.* NIFU skriftserie nr. 21/2002.
- Ramberg, Inge: *Evaluering av Nasjonalt senter for romrelatert opplæring (NAROM).* Aktiviteter innenfor høyere utdanning. NIFU skriftserie nr. 22/2002.
- Brofoss, Karl Erik og Lars Nerdrum: *Forskningsinstituttene og næringslivet.* Delrapport 3: Bedriftenes kjøp av FoU fra instituttene. NIFU skriftserie nr. 23/2002.
- Statsbudsjettet 2003: Forskning og høyere utdanning i budsjettproposisjonen for 2003.* NIFU skriftserie nr. 24/2002.
- Kandidatundersøkelsen 2001. Graduate Survey 2001.* NIFU skriftserie nr. 25/2002.
- Brofoss, Karl Erik, Magnus Gulbrandsen, Lars Nerdrum og Svein Olav Nå: *Forskningsinstituttenes betydning for FoU i næringslivet.* Syntese og utfordringer. NIFU skriftserie nr. 26/2002.

Sundnes, Susanne Lehmann, Stig Slipersæter og Kaja Wendt: *Norges internasjonale forskningssamarbeid – en oversikt for 2002*. NIFU skriftserie nr. 27/2002.

Andre NIFU-publikasjoner

Report on Science & Technology Indicators for Norway. 2001. Human Resources. Research & Development. Technology. Innovation.

Tabell og figursamling i lommeformat: Vitenskaps- og teknologiindikatorer/Science and Technology indicators

Nettpublisering

På NIFUs hjemmesider: <http://www.nifu.no/> er det i tillegg til generell informasjon om instituttet og oversikt over publikasjoner, lagt ut informasjon om FoU-statistikk, forskerpersonale, doktorgradsstatistikk og kandidatundersøkelsen.

Under FoU-statistikk presenteres tabeller og figurer fra siste undersøkelse over ressursene til forskning og utvikling (FoU) i Norge i 2001. Doktorgradsstatistikk inneholder informasjonsblad, som også utgis to ganger per år i trykket versjon, samt tabeller og figurer over doktorgrader avlagt ved norske læresteder. Under Kandidatundersøkelsen presenteres resultatene fra undersøkelsen over arbeidsmarkedet et halvt år etter eksamen for kandidater fra universiteter og høyskoler.

NIFUs nettside inneholder også instituttkatalogen som oppdateres regelmessig. Denne gir en kortfattet beskrivelse av hvert enkelt institutt som utfører FoU i Norge – inkludert søkermoduler og lenker til instituttets egne hjemmesider. Både norsk, engelsk og fransk versjon foreligger.

Artikler i vitenskapelige tidsskrifter

Askling, B. & B. Stensaker: Academic Leadership – prescriptions, practises and paradoxes. *Tertiary Education and Management (TEAM)*, 8(2), pp. 113-125.

Borgen, Jorunn Spord: Om forholdet mellom amatører og profesjonelle i kunstfeltet og nytten av Bourdieu. *Nordisk Kulturpolitisk tidsskrift 3/2002*, Borås.

Brandt, Ellen: Strategies by Norwegian universities to meet diversified market demands for continuing education. *Higher Education*, 2002 (44): 393–411.

Godø, Helge: Rethinking computer hacking. VEST – Tidsskrift for vetenskaps- og teknikerstudier, vol. 15 (2002) nr. 2-3, s. 53-79.

Gornitzka, Åse, Svein Kyvik & Bjørn Stensaker: Implementation Analysis in Higher Education. In Smart, John (ed.): *Higher Education: handbook of theory and research*. Vol 17, Agathon Press, New York. pp. 385-428.

- Grøgaard, Jens B.: Integreerte og segregerte undervisningsopplegg i videregående opplæring: Hvilke gir best resultater? *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 2 (2):83–108.
- Huisman, J., J.D. Norgård, J. G. Rasmussen & B. Stensaker: 'Alternative' Universities Revisited – a study of the distinctiveness in universities established in the spirit of 1968. *Tertiary Education and Management (TEAM)*, 8(4), pp. 315-332.
- Jensen, Karen & Per O. Aamodt: Moral motivation and the battle for students: The case of studies in nursing and social work in Norway. *Higher education*, 2002 (44): 361-378.
- Kallerud, Egil & Inge Ramberg: The order of discourse in surveys of public understanding of science, in *Public Understanding of Science*, Vol 11 (2002) 213-224.
- Kyvik, Svein: The merger of non-university colleges in Norway. *Higher Education*, 2002, 44, 53-72.
- Sandberg, Nina, Bjørn Stensaker & Per O. Aamodt: Evaluation in policy implementation: An insider report. *The International Journal of Public Sector Management*, Vol 15, No.1, 44-54.
- Sivertsen, Gunnar: Fra det eldre til det yngre Edda - og andre historier om vitenskapelige tidsskrifter. *Norsk litteraturvitenskapelig tidsskrift*, 2002, 2, 142-155.
- Smeby, Jens-Christian: Consequences of Project Organisation in Graduate Education. *Teaching in Higher Education*, 7, (2), 139-151.
- Støren, Liv Anne: Minoritets elever i videregående opplæring: En økende andel fullførere, men utfordringene er fortsatt store. *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 2 (2):109–118.
- Wiers-Jenssen, Jannecke, Jens Grøgaard & Bjørn Stensaker: Student Satisfaction: towards an empirical deconstruction of the concept. *Quality in Higher Education*, 8: 183-195.

Annent ekstern publisering

- Borgen, Jorunn Spord: *Aspirantordningen for kunstnere i etableringsfasen. Ny stipendordning for nye kunstnerroller?* Oslo, Norsk kulturråd, notat nr. 49.
- Borgen, Jorunn Spord: Kunstformidling uten publikum? *Nordisk kulturpolitisk tidsskrift* 1/2002, Borås.
- Borgen, Jorunn Spord: *Forestillinger om endringer i en digital tidsalder*. Oslo, tidsskriftet FORM, 4/2002. <http://www.kunstogdesign.no/form402/jorunnsb.html>
- Borgen, Jorunn Spord m.fl.: *Undervisningssykehjemsprosjektet. En underveisevaluering*. Oslo, Fafo-rapport nr. 383.
- Borgen, Jorunn Spord: Erfaringer og utviklingstrekk i kunstformidling for barn og unge. I S. Bjørkås (red.): *Kulturpolitikk og forskningsformidling bind III. Kulturproduksjon, distribusjon og konsum*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.
- Borgen, Jorunn Spord: *Evaluering av internettprosjektet www.Trafo.no*. Delrapport I, 2001. Oslo, Norsk kulturråd.

- Borgen, Jorunn Spord m.fl.: *Observation and Analysis of the Uses of Information and Communication Technology in European Primary and Secondary Schools – An Intercultural Approach*. Final Report. Paris/EU, Socrates-Minerva prosjekt no. 88093-CP-1-2000-1-FR-Minerva-ODL.
- Brofoss, Karl Erik & Bjørn Stensaker: Initiating and implementation of evaluations – some practical tips. I Bjørn Stensaker (red): *Kunnskaps- og teknologivurdering, Perspektiver, metoder og refleksjoner*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, 172-180.
- Brofoss, Karl Erik: *En gjennomgang av evalueringene av NT-instituttene*. Norges forskningsråd /NT-området.
- Godø, Helge: Fra evaluering til forskningsstrategi. I Bjørn Stensaker (red): *Kunnskaps- og teknologivurdering, Perspektiver, metoder og refleksjoner*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, 118-136.
- Godø, Helge: Doing innovative ICT-research: Methodological challenges in leveraging the best of three worlds. In A. Morrison (ed): *Researching ICT in context*. Oslo: Intermedia, University of Oslo, report 3/2002, 13-31.
- Gulbrandsen, Magnus: Hvordan evaluere universitetets bidrag til næringslivets konkurransevne? I Bjørn Stensaker (red): *Kunnskaps- og teknologivurdering, Perspektiver, metoder og refleksjoner*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, 98-117.
- Kallerud, Egil: Vitenskap, teknologi og makt – fire perspektiver på evaluering. I Bjørn Stensaker (red): *Kunnskaps- og teknologivurdering, Perspektiver, metoder og refleksjoner*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, 31-54.
- Kyvik, Svein & Berit Karseth: Høgskolepersonalets arbeidsoppgaver og roller. I S. Kyvik (red.): *Fra yrkesskole til universitet. Endringsprosesser i høgskolesektoren*. Bergen: Fagbokforlaget, 127-153.
- Kyvik, Svein & Jens-Christian Smeby: Tidsressurser til FoU: Statlige retningslinjer og høgskolenes fordelingspraksis. I H. Gammelsæter (red.): *Høgskoler til besvær. Når statlige reformer møter lokale institusjoner og ambisjoner*. Bergen: Fagbokforlaget, 117-135.
- Kyvik, Svein & Petter Aasen: Hvor går høgskolesektoren? I Kyvik, Svein (red.): *Fra yrkesskole til universitet. Endringsprosesser i høgskolesektoren*. Bergen: Fagbokforlaget, 155-171.
- Kyvik, Svein (red.): *Fra yrkesskole til universitet? Endringsprosesser i høgskolesektoren*. Bergen: Fagbokforlaget, 184s.
- Kyvik, Svein: Den norske høgskolesektoren i et internasjonalt perspektiv. I S. Kyvik (red.): *Fra yrkesskole til universitet. Endringsprosesser i høgskolesektoren*. Bergen: Fagbokforlaget, 65-88.
- Kyvik, Svein: Endringsprosesser i høgskolesektoren – en introduksjon. I S. Kyvik (red.): *Fra yrkesskole til universitet. Endringsprosesser i høgskolesektoren*. Bergen: Fagbokforlaget, 7-14.
- Kyvik, Svein: *An Evaluation of Norwegian Training of Researchers. English Summary*. Norges forskningsråd, 2002. 19s.

- Kyvik, Svein: Utviklingen av en egen høgskolesektor. I S. Kyvik (red.): *Fra yrkesskole til universitet. Endringsprosesser i høgskolesektoren*. Bergen: Fagbokforlaget, 15-64.
- Langfeldt, Liv: Fagfellelvurdering. I Bjørn Stensaker (red): *Kunnskaps- og teknologivurdering, Perspektiver, metoder og refleksjoner*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, 57-75.
- Langfeldt, Liv: *Decision-making in expert panels evaluating research. Constraints, processes and bias*. Oslo: Unipub. ISBN: 82-570-4806-2. (Series of dissertations submitted to the Department of Political Science, Faculty of Social Sciences, University of Oslo; no. 33/2002)
- Larsen, Ingvild Marheim & Jorunn Dahl Nordgård: Statlig styring av høgskolesektoren. I H. Gammelsæter (red.): *Høgskoler til besvær. Når statlige reformer møter lokale institusjoner og ambisjoner*. Bergen: Fagbokforlaget, 48-73.
- Larsen, Ingvild Marheim & Ole Jacob Skodvin: *Evaluering av administrasjonen ved høgskolen i Harstad*. Høgskolen i Harstad, skriftserie 2002/2.
- Larsen, Ingvild Marheim: Between control, rituals and politics – the governing board in higher education institutions in Norway. In Amaral, Jones and Karseth (eds): *Governing Higher Education: National Perspectives on Institutional Governance*. Kluwer Academic Publishers, the Netherlands.
- Larsen, Ingvild Marheim: Høgskolestyret - styringsinstrument, formalorgan eller arena for interessehevding? I H. Gammelsæter (red.): *Høgskoler til besvær. Når statlige reformer møter lokale institusjoner og ambisjoner*. Bergen: Fagbokforlaget, 75-96.
- Norges forskningsråd: Årsrapport 2001. Forskningsinstituttene. Samlerapport. Nøkkeltall. Oslo.
- Norges forskningsråd: Bioproduksjon og foredling. Årsrapport 2001. Forskningsinstituttene. Delrapport for primærnæringsinstituttene. Nøkkeltall. Oslo.
- Norges forskningsråd: Miljø og utvikling. Årsrapport 2001. Forskningsinstituttene. Delrapport for miljø- og utviklingsinstitutter. Nøkkeltall. Oslo.
- Norges forskningsråd: Naturvitenskap og teknologi. Årsrapport 2001. Forskningsinstituttene. Delrapport teknisk-industrielle institutter. Nøkkeltall. Oslo.
- Norges forskningsråd: Kultur og samfunn. Årsrapport 2001. Forskningsinstituttene. Delrapport for samfunnsvitenskapelige institutter. Nøkkeltall. Oslo.
- Norgård, Jorunn Dahl & Svein Kyvik: Faglig integrasjon og samarbeid i høgskolesektoren. I S. Kyvik (red.): *Fra yrkesskole til universitet. Endringsprosesser i høgskolesektoren*. Bergen: Fagbokforlaget, 109-126.
- Olsen, Terje Bruen: *Doktorgradsstipendiater finansiert av Området for industri og energi 1997-2002. En analyse utarbeidet av NIFU*. Området for industri og energi, Norges forskningsråd, 2002. ISBN: 82-12-01779-6. 13 s.
- Olsen, Terje Bruen: Bibliometriske studier av vitenskape lig publisering. I Bjørn Stensaker (red): *Kunnskaps- og teknologivurdering, Perspektiver, metoder og refleksjoner*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, 76-97.

- Ramberg, Inge: Nordic parliamentary advisory bodies on biotechnology in the 1990'ties: A comparison of institutional arrangements and their modes of operation. In *Conference Proceedings from the 4th International Summer Academy on Technology Studies: "Technology and the Public"*. Deutschlandsberg, Østerrike, Juli 2002.
- Rapmund, Antje: Norske fjernlansdata i et bibliometrisk perspektiv. *Synopsis*, 6/2002.
- Sivertsen, Gunnar: Tidsskr Nor Lægeforen - og 21 andre stavemåter. *Tidsskr Nor Lægeforen*, 2002, 122, 1915.
- Smeby, Jens-Christian: Universitetenes utfordringer. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 43 (4), 555-566.
- Stensaker, Bjørn & Synnøve Skjersli: Organising ICT initiatives in higher education: A reflection on the critical factors. I Hansson, H. (ed.) *Eight Contributions on Quality and Flexible Learning*. Stockholm: Distansutbildningsmyndigheten, rapport 1: 2002.
- Stensaker, Bjørn (red.): *Kunnskaps- og teknologivurdering. Perspektiver, metoder og refleksjoner*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag (I serie: Kunnskapspolitiske studier).
- Stensaker, Bjørn, Ingvild Marheim Larsen, Bodo Schneede, Leif Nyland, Beth Linde, Hans Petter Wille, Torleiv Jahnsen, Birgitta Næss, Truls Nygaard & Grethe S. Strand: *Nye styrings- og ledelsesformer ved Høgskolen i Østfold - en drøfting*. <http://www.adm.hiof.no/~fa/personal/nyheter/rapportNIFU2002.rtf>
- Søgnen, Randi: Teknologivurdering. Arena for lek og lærd. I Bjørn Stensaker (red): *Kunnskaps- og teknologivurdering, Perspektiver, metoder og refleksjoner*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, 137-154.
- Try, Sverre: Bruker akademikere arbeidsformidlingen? *Søkelys på arbeidsmarkedet*. 19:2, s. 113-124.
- Vabø, Agnete: *Mytedannelser i endringsprosesser i akademiske institusjoner*. Avhandling for dr.polit graden. Bergen: Stein Rokkan senteret for flerfaglig samfunnsforskning, rapport 1/2002.
- Vabø, Agnete: *Statsvitenskapelig forskning i Norge. Status og utfordringer*. Oslo: Norges forskningsråd 2002.
- Wiig, Ole: Bruk av forskning og evaluering. I Bjørn Stensaker (red): *Kunnskaps- og teknologivurdering, Perspektiver, metoder og refleksjoner*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, 155-171.
- Aasen, Petter & Tine S. Prøitz: *Skolverkets nye forskningsprogram – studie av en implementeringsprosess 2001-2002*. Stockholm 2002, Skolverket.

Debattinnlegg og kronikker

Kyvik, Svein & Olaf Tvede: Gjennomføringstid og gjennomføringsgrad blant doktorgradsstudenter. *Forskerforum* 3/2002.

Borgen, Jorunn Spord: Intervju om interesse for kunstutdanningene og studiepreferanser hos ungdom. *Aftenposten*, 21. september 2002.

Borgen, Jorunn Spord: Intervju om prosjektet Klangfugl, kunst for barn mellom 0-3 år. *Kulturnytt NRK P2*, 23. august 2002.

Borgen, Jorunn Spord: Intervju om evaluering av prosjektet Klangfugl, kunst for barn mellom 0-3 år. *Kulturnytt NRK P2*, 29. januar 2002.

Skoie, Hans: Avslutt forsøket med ett forskningsråd. Kronikk. *Aftenposten*, 28. januar 2002.

Skoie, Hans: Ett forskningsråd – forbilde eller feilgrep? Replik. *Dagbladet*, 4. april 2002.

Skoie, Hans: Mer enn Econ. Replik. *Dagbladet*, 14. september 2002.

Rapportserien *Utdanning og arbeidsmarked*

Utdanning og arbeidsmarked 2002 (Redaktører: Clara Åse Arnesen og Nina Sandberg)

Hatlevik, Ida Katrine Riksaasen: "Veivalg" som hjelpemiddel i skolens utdannings- og yrkesveiledning.

Markussen, Eifred: Kompetanse fra videregående for de første Reform 94-elevene.

Grøgaard, Jens og Nina Sandberg: Hvor hoppet prøvekaninene?

Wiers-Jenssen, Jannecke og Per Olaf Aamodt: Studenters førsteinntrykk av universiteter og høyskoler.

Arnesen, Clara Åse: Utviklingen på arbeidsmarkedet for nyutdannede akademikere.

Næss, Terje: Sviktende rekruttering av realister til skolen.

Arnesen, Clara Åse: Flukt fra lærer- og førskolelæreryrket?

Støren, Liv Anne: Innvandrere med høyere utdanning og arbeidsmarkedet: Er problemet arbeidsledighet eller overkvalifisering?

Fagbladet *Forskningspolitikk*

Instituttet har utgitt Forskningspolitikk siden 1978 og markerte jubileet i forbindelse med et forskningspolitisk seminar i desember. Hans Skoie ble da takket for sin innsats som ansvarlig redaktør i hele denne 25-års-perioden, og han gikk av ved årsskiftet.

Bladet publiserte også i jubileumsåret forskningspolitisk nyhetsstoff fra inn- og utland, så vel som artikler, debattinnlegg og bokomtaler – også fra en rekke eksterne bidragsyttere. Bladet redigeres etter redaktørplakaten, og en viktig målsetning for redaksjonen er å bidra til den offentlige debatten på området. Opplaget var vel 8500 og bladet var som tidligere også tilgjengelig på NIFUs nettsider.

Aksnes, Dag W.: Lave ambisjoner i norsk forskning. *Forskningspolitikk 4/2002.*

Aksnes, Dag W.: Publiseringssindikatorer - ingen trylleformel for evalueringer. *Forskningspolitikk 2/2002.*

Borgen, Jorunn Spord: Kunstnerisk forsknings- og utviklingsarbeid? Bokomtale. *Forskningspolitikk 4/2002.*

Brofoss, Karl Erik, Lars Nerdrum og Randi Søgne: Instituttene betydning for næringslivet. *Forskningspolitikk 4/2002.*

Brofoss, Karl Erik, Lars Nerdrum og Randi Søgne: SkatteFUNN - en stor utfordring. *Forskningspolitikk 4/2002.*

Gulbrandsen, Magnus: Liten økning i næringslivskontakten. *Forskningspolitikk 3/2002.*

Kallerud, Egil: Et endelig farvel til vekstmålet? *Forskningspolitikk 4/2002.*

Kallerud, Egil: Metode og politikk i evalueringen av Norges forskningsråd. *Forskningspolitikk 2/2002.*

Kallerud, Egil: Nye Norges forskningsråd. *Forskningspolitikk 4/2002.*

Kyvik, Svein: Evaluering av norsk forskerutdanning. *Forskningspolitikk 1/2002.*

Kyvik, Svein: Forskernes alder og publisering. *Forskningspolitikk 3/2002.*

Kyvik, Svein: Kvaliteten på doktoravhandlingene. *Forskningspolitikk 1/2002.*

Kyvik, Svein: Stor høyskolesektor i Norge. *Forskningspolitikk 4/2002.*

Larsen, Ingvild Marheim: Faglig ledelse i en reformtid. *Forskningspolitikk 1/2002.*

Olsen, Terje Bruen: Gamle doktorander? *Forskningspolitikk 2/2002.*

Olsen, Terje Bruen: Langt flere utlendinger tar doktorgrad i Norge. *Forskningspolitikk 2/2002.*

Ramberg, Inge: Først da de alle tre var døde kunne de snakke om det.... *Forskningspolitikk 4/2002.*

- Schwach, Vera: Et fellesskap om havet: Internasjonal havforskning tok form i Kristiania. *Forskningspolitikk 1/2002.*
- Sivertsen, Gunnar og Antje Rapmund: Vitenskapelige artikler fra næringslivet. *Forskningspolitikk 3/2002.*
- Skoie, Hans og Bo Sarpebakken: Det "gamle" Forskningsrådet 1993-2002. *Forskningspolitikk 4/2002.*
- Skoie, Hans og Kaja Wendt: Næringslivet langt fra OECD-målet. *Forskningspolitikk 3/2002.*
- Skoie, Hans: Da forskningspolitikken ble til. *Forskningspolitikk 4/2002.*
- Skoie, Hans: Forskningspolitikken må til statsministeren. *Forskningspolitikk 4/2002.*
- Skoie, Hans: More is never enough. Bokomtale. *Forskningspolitikk 1/2002.*
- Skoie, Hans: NOKUT: Ingen bleik Norgesnett-kopi. *Forskningspolitikk 4/2002.*
- Skoie, Hans: Nordiske forskningsrådsmodeller. *Forskningspolitikk 1/2002.*
- Skoie, Hans: Norsk eller utenlands doktorgrad? *Forskningspolitikk 1/2002.*
- Skoie, Hans: Var Ola Nordmann smart nok? *Forskningspolitikk 2/2002.*
- Smeby, Jens-Christian og Jarle Trondal: Norden og Europa er blitt viktigere for universitetsforskerne. *Forskningspolitikk 1/2002.*
- Stensaker, Bjørn: Ut av skyttergravene. Bokomtale. *Forskningspolitikk 1/2002.*
- Søggen, Randi: Direkte virkemidler for morgendagens næringsliv. *Forskningspolitikk 3/2002.*
- Søggen, Randi: Kavalkade: 25 år med Forskningspolitikk. *Forskningspolitikk 4/2002.*
- Søggen, Randi: Politikerne avgjør. *Forskningspolitikk 1/2002.*
- Søggen, Randi: Skjebnear for norsk forskning. *Forskningspolitikk 1/2002.*
- Wiig, Ole: Instituttsektoren på dagsordenen. *Forskningspolitikk 3/2002.*

Fokusartikler

- Skoie, Hans: Større mangfold *Forskningspolitikk 1/2002*
- Skoie, Hans: Norsk forskerutdanning. *Forskningspolitikk 1/2002*
- Skoie, Hans: Politikerne og tippingen. *Forskningspolitikk 2/2002*
- Skoie, Hans: Et europeisk forskningsråd? *Forskningspolitikk 2/2002*
- Skoie, Hans: For ekspansivt? *Forskningspolitikk 3/2002*
- Skoie, Hans: Universitetsstatus. *Forskningspolitikk 3/2002*
- Skoie, Hans: 25 år med Forskningspolitikk. *Forskningspolitikk 4/2002*

Foredrag

- Aksnes, Dag W.: *A macro study of self-citation*. The Seventh Nordic workshop on bibliometrics and research policy, Oslo, 11. oktober 2002.
- Aksnes, Dag W.: *Characteristics of highly cited paper in Norwegian science*. The Seventh Nordic workshop on bibliometrics and research policy, Oslo, 11. oktober 2002.
- Arnesen, Clara Åse: *The impact of grades and institution of education on the labour market outcome for graduate engineers*. Paper presentert på European Research Network in Youth- 2002 meeting, Firenze 5.-7. september 2002.
- Borgen, Jorunn Spord: *Den kulturelle skolesekken – utfordringer i samarbeidet mellom kunstnere og lærere*. Konferanse arrangert av UFD i samarbeid med Norsk Museumsutvikling, sekretariatet for Den kulturelle skolesekken, 12. juni 2002.
- Borgen, Jorunn Spord: *Klangfugl-prosjektets utvikling av kunst for barn – refleksjoner og perspektiver*. Norsk kulturråd: Klangfuglfestival på Agder Teater i Kristiansand, 23. august 2002.
- Borgen, Jorunn Spord: *Kunstformidling for barn og unge – utfordringer innen scenekunst*. Den Norske Operas formidlingskonferanse for skole og barnehage, 23. april 2002.
- Borgen, Jorunn Spord: *Kunstformidling for barn og unge – erfaringer og utviklingstrekk*. Barnas Hus 10-årsjubileumskonferanse, Bergen, 16. mai 2002.
- Borgen, Jorunn Spord: *Kunstformidling for barn og unge - Klangfuglprosjektet*. Høgskolen i Hedmark, avd. for lærerutdanning, Dramalinjen, 4. april 2002.
- Brandt, Ellen: *Høgskolenes erfaringer med realkompetansestudenter fra forsøksordningene i 1999 og 2000*. VOX konferanse om Realkompetanseprosjektet, Oslo, 13. juni 2002.
- Brofoss, Karl Erik: *Perspektiver på evalueringsmetoder*. Evalueringsseminar arrangert av Norges forskningsråd.
- Brofoss, Karl Erik: *Utviklingstendenser i forskningsevaluering*. Evalueringsseminar arrangert av Norges forskningsråd.
- Brofoss, Karl Erik: *NOS-H og NOS-S en felles fremtid?* Rådsledningsmøte.
- Godø, Helge: *"Mode 3" as a heuristic for the future of the university?*, TIK-seminar, Universitetet i Oslo 15. mai 2002.
- Godø, Helge: *Fokus og helhet som utfordring i norsk innovasjonspolitik - IKT som eksempel*. Regjeringens forskningsutvalg, 8. mai 2002.
- Gornitzka, Åse & Ingvild Marheim Larsen: *Administrative capacity and institutional leadership*. Innledning på seminaret Innovative leadership and management in higher education arrangert av Hedda/Universitetet i Oslo, 24.-27. februar 2002.
- Gornitzka, Åse, Jens-Christian Smeby, Bjørn Stensaker & H. de Boer: *Contract arrangements in the Nordic countries – balancing accountability and trust?* Paper presentert på 24th EAIR Forum, Praha, 8.-11. september 2002.

- Gulbrandsen, Magnus & Jens-Christian Smeby: *The External Orientation of University Researchers: Implications for Academic Performance and Management*. Paper presentert på 4th Triple Helix Conference, København, 6.-9. november 2002.
- Gulbrandsen, Magnus: *Studier av forskning og innovasjon ved NIFU*. Handelshøjskolen i København, Institut for Ledelse, Politik og Filosofi, forelesning som gjesteprofessor, 25. november 2002.
- Kallerud, Egil: *Controversy over institutional structure and design in Norwegian governance of science and technology*. Paper presentert på EASST 2002 Conference, York, 31. juli 2002.
- Kallerud, Egil: *Evaluering i spenningsfeltet mellom politiske kulturer*. Innlegg på seminar NIFU, 17. april 2002.
- Kallerud, Egil: *Har kultur- og samfunnsfagene noe å lære av innovasjonspolitikken?* Innlegg på Fagforum i Området for kultur og samfunn, Norges forskningsråd, 26. april 2002.
- Kallerud, Egil: *Styringsformer og styringsnivåer i norsk forskning*. Innlegg på Fellesforum for parlamentarikere og akademikere, Stortinget, 18. april 2002.
- Kallerud, Egil: *Undersøkelser om rekruttering til realfag i høyere utdanning*. Innlegg på UFDs fagseminar om realfagene i utdanningen, 23. april 2002.
- Kyvik, Svein: *Changing relationships between university and non-university higher education sectors*. EAIR Forum, Praha, 9. september 2002.
- Kyvik, Svein: *Evaluering av doktorgradsprogrammene*. Seminar om lønns- og arbeidsvilkår for stipendiater, Norsk forskerforbund, Olavsgård, 12. mars 2002.
- Kyvik, Svein: *Evaluering av norsk forskerutdanning*. Pressekonferanse, Utdannings- og forskningsdepartementet, 8. mars 2002.
- Kyvik, Svein: *Evaluering av norsk forskerutdanning*. Utdannings- og forskningsdepartementet 22. mars 2002.
- Kyvik, Svein: *Forskerutdanningen – behov for endring?* Universitetet i Bergen, 25. september 2002.
- Kyvik, Svein: *Populærvitenskapelig formidling ved universitetene*. Konferanse om vitenskap og massemedier. Fafo konferansesenter, 5. november 2002.
- Kyvik, Svein: *The evaluation of research training in Norway*. Norges forskningsråd, 24. oktober 2002.
- Kyvik, Svein: *Utviklingen av universitets- og høgskolesystemet i et internasjonalt perspektiv*. Universitets- og høgskolerådets 6. representantskapsmøte, Hamar, 25. november 2002.
- Langfeldt, Liv: *The use of bibliometrics for evaluating the social sciences*. Paper presentert på Seventh Nordic Workshop on Bibliometrics and Research Policy, Oslo, 11. oktober 2002.
- Langfeldt, Liv: *Drøft likheter og forskjeller mellom forskningsevaluering utført av ekspertpaneler og andre former for evaluering*. Prøveforelesning for dr.polit.-graden, oppgitt emne, Universitetet i Oslo, 29. august 2002.

- Langfeldt, Liv: *Metoder og prosesser i evaluering av forskning: Betydning for akkreditering av høyere utdanning?* NOKUTs styreseminar , Oslo, 8. november 2002.
- Langfeldt, Liv: *Norges deltakelse i EUs 5. rammeprogram.* Spesialutvalget for EØS forskningssaker, Nærings- og handelsdepartementet, 10. januar 2002.
- Langfeldt, Liv: *NTNUs program for tverrfaglig forskning: Resultater fra evalueringsarbeidet.* Seminaret: Tverrfaglighet ved NTNU – veien videre, Trondheim, 18. juni 2002.
- Langfeldt, Liv: *Politikkbegrepet i 'forskningspolitikk' fra mikroprosesser til makrokonflikter.* Prøveforelesning for dr.polit.-graden, selvvalgt emne, Universitetet i Oslo, 29. august 2002.
- Larsen, Ingvild Marheim: *Departmental Leadership in Times of Change – in between to Models of Governance?* Paper presentert på forskerseminaret "Managerialism in higher education; institutional autonomy and the professionalisation of institutional management and administration, Pinhão, Portugal, 4.-9. oktober 2002.
- Larsen, Ingvild Marheim: *Leading University Department in Times of Change.* Paper presentert på EAIR-konferansen Crossing national, structural and technological borders; development and management in Higher Education, Praha, 8.-11. september 2002.
- Larsen, Ingvild Marheim: *Om å foregripe forandringer – faglige og organisatoriske utviklingsprosesser i et framtidig "Innlandsuniversitet".* Foredrag for Styringsgruppa for Innlandsuniversitetet, Lillehammer, 2. september 2002.
- Larsen, Ingvild Marheim: *Organisering av faglige satsingsområder.* Foredrag for faglige ledere ved høyskolene i Gjøvik, Hedmark og Lillehammer, Honne, 30. oktober 2002.
- Larsen, Ingvild Marheim: *Styring og ledelse av endringsprosesser.* Innlegg på samling for prosjekt Innlandsuniversitetet, Åsgårdstrand, 22. mai 2002.
- Larsen, Ingvild Marheim & Bjørn Stensaker: Seminar om nye styring og ledelsesformer ved Høgskolen i Østfold, Refsnes Gods, Jælpøya, 26.-27. august 2002.
- Lødding, Berit: *Norske erfaringer med overgangen fra utdanning til erhverv blant unge med anden etnisk baggrund.* Konferansen "Overgangen fra skole til erhverv – hvordan sikrer vi, at unge med anden etnisk baggrund får en erhvervskompetancegivende utdanning?" arrangert av Nordisk Ministerråd og det danske Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration, København, 14.-15. november 2002.
- Lødding, Berit: *Om overgang fra videregående opplæring til arbeid og høyere utdanning blant ungdom med etnisk minoritetsbakgrunn.* Orientering for SVs Utvalg for etnisk likestilling, Stortinget, 10. desember 2002.
- Lødding, Berit: *Orientering om hovedresultater fra en undersøkelse av overgangene fra videregående opplæring til arbeid og høyere utdanning blant ungdom med innvandrerbakgrunn.* Læringssenteret, Oslo, 14. oktober 2002.
- Lødding, Berit: *Overgang til arbeid og høyere utdanning blant elever med minoritetsbakgrunn.* Konferansen Videregående opplæring – hva nå? Gamle Logen, Oslo, 18. oktober 2002.
- Maassen, Peter & Bjørn Stensaker: *Loosely coupled policy links: ICT policies and institutional dynamics in Norway.* Paper presentert på konferansen "New educational benefits of higher education", Rotterdam, 2.-4. september 2002.

- Markussen, Eifred, Jens B. Grøgaard & Nina Sandberg: *Six years on. Qualifications and transition to work or higher education in a cohort of Norwegian upper secondary students*. Paper presentert på International Labour Market konferanse, Aberdeen, 10.-11. juni 2002.
- Markussen, Eifred: *Differensiering i heterogene eller homogene elevgrupper?* Landssamling differensieringsprosjektet, Læringscenteret, Oslo, september 2002.
- Markussen, Eifred: *Konsekvenser av et eventuelt 12 årig løp*. Kvalitetsutvalget, mars 2002.
- Markussen, Eifred: *Seks år etter – om kompetanseoppnåelse for det første Reform 94-kullet*. Læringscenteret, Oslo, april 2002.
- Markussen, Eifred: *Valg og bortvalg. Hvilke retninger velger ungdommene i videregående opplæring i 2002, og hvorfor velger noen bort videregående opplæring?* NIFUs konferanse 'Videregående opplæring – hva nå?' Gamle Logen, Oslo, 18. oktober 2002
- Maus Kirsten Wille: *Det norske forsknings- og innovasjonssystemet 2001 – FoU-innsats i Norge og andre land*. Seminar arrangert av Norges forskningsråd, Oslo, 26. februar 2002.
- Maus, Kirsten Wille: *Det norske forsknings- og innovasjonssystemet – statistikk og indikatorer*. Konferanse om utvikling av vekstforetak i Norden. SINTEF, Trondheim, 11. mars 2002.
- Maus, Kirsten Wille: *FoU-innsatsen over Statsbudsjettet 2003, hva sier det?* Budsjettkonferanse for Norges forskningsråd, Bogstad gård, Oslo, 15. oktober 2002.
- Næss, Terje: *Sviktende rekruttering av realister til skolen*. Formidlingsseminar for "Utdanning og arbeidsmarked 2002", NIFU 14. november 2002.
- Nerdrum, Lars: *Incoming mobility of researchers to Norway: the work of a newly established commission (KomInn)*. ENMOB (European Network on Research Mobility), Madrid, 18. oktober 2002.
- Nerdrum, Lars: *The international mobility of researchers – why and how?* ENMOB (European Network on Research Mobility), Marseille, 23. mai 2002.
- Nerdrum, Lars: *Instituttsektorens betydning for FoU i næringslivet*. Avslutningskonferansen for forskningsprogrammene FAKTA og Næring, finans, og marked, Hotell Bristol, Oslo, 26. november 2002.
- Nerdrum, Lars: *Research Collaboration Between R&D Institutes and Firms: Beneficial or only 'Politically Correct'?* Paper presentert på 4th Triple Helix Conference, København. 6.-9. november 2002.
- Opheim, Vibeke: *En flerkulturell høyere utdanning?* Foredrag for Universitets- og høyskoleavdelingen, Utdannings- og forskningsdepartementet, Klækken Hotell, 14. februar 2002.
- Prøitz, Tine: *Fusjoner mellom institusjoner for høyere utdanning*. Seminar for representanter fra Høgskolen i Sør-Trøndelag (HiST), 19. april 2002.
- Prøitz, Tine: *Skolverkets nye forskningsprogram – implementering*. Forskningsenheten Skolverket, Stockholm, 28. mai 2002.

- Prøitz, Tine & Petter Aasen: *Skolverkets forskningsprogram – historikk og analyse. Studie av et utdanningsforskningsprogram – en introduksjon. Strategioppfølging og datainnsamling*. Forskerledermøte, Nova Park Conference, Stockholm. 2.-3. oktober 2002.
- Rapmund, Antje: *Library loan statistics. A bibliometric approach*. Poster presentert på 5th Nordic Interlending Conference, Reykjavik, 3.-5. oktober 2002.
- Rapmund, Antje: *Bibliometri på institusjonsnivå*. Seminar for forskningslederne ved universitetene og utvalgte høyskoler, NIFU, 4. juni 2002.
- Rapmund, Antje: *The scientific article production and co-authorship of the Norwegian private sector*. Paper presentert på Seventh Nordic Workshop on Bibliometrics and Research Policy, Oslo, 10. oktober 2002.
- Sandberg, Nina og Jens B. Grøgaard: *Om overgangen til arbeid og høyere utdanning for det første reformkullet*. NIFUs konferanse 'Videregående opplæring – hva nå?' Gamle Logen, Oslo, 18. oktober 2002.
- Sandberg, Nina: *Overgang til arbeid og utdanning i det første Reform 94-kullet*. Formidlingsseminar for "Utdanning og arbeidsmarked 2002", NIFU, 14. november 2002.
- Sivertsen, Gunnar: *Bibliografiske datakilder til dokumentasjon av vitenskapelig publisering*. Universitets- og høyskolerådets konferanse om forskningsdokumentasjon, Oslo 17. september 2002.
- Sivertsen, Gunnar: *Bibliometri*. Gjesteforelesning ved Høgskolen i Oslo, Avdeling for journalistikk, bibliotek- og informasjonsfag, 26. april 2002.
- Sivertsen, Gunnar: *Dokumentasjon av vitenskapelig publisering*. NOLUGs konferanse "Norsk forskningsdokumentasjon – hvor finner vi den?" Høgskolen i Oslo, 11. april 2002.
- Sivertsen, Gunnar: *Identifying international impact at Norwegian social science institutions*. Paper presentert på Seventh Nordic Workshop on Bibliometrics and Research Policy, Oslo, 10.-11. oktober 2002.
- Sivertsen, Gunnar: *Kilden til Jeppe paa Bierget*. Gjesteforelesning ved Høgskolen i Agder, 23. januar 2002.
- Sivertsen, Gunnar: *Om "Tidsskriftet" – men mest om de andre. Vitenskapelig publisering i klinisk medisin i Norge*. Foredrag for redaksjonsrådet i Tidsskrift for Den norske lægeforening, Soria Moria, 29. april 2002.
- Sivertsen, Gunnar: *Peder Paars*. Gjesteforelesning ved Universitetet i Oslo, Institutt for nordistikk og litteraturvitenskap, 25. oktober 2002.
- Skoie, Hans: *Den nasjonale forskningsrådsorganisasjon – noe å slåss om?* Institutt for Statsvitenskap, Universitetet i Oslo, 23. mai 2002.
- Skoie, Hans: *Forskningsrådets rolle i finansieringen av norsk forskning. Hva betyr den organisatoriske nyordningen?* Professorforeningen, Universitetet i Oslo, 14. november 2002.
- Skoie, Hans: *Hvordan bør forskning og forskningsressurser styres?* Forskerforbundets/FAP's vårkonferanse, Bergen, 14. mai 2002.

- Skoie, Hans: *Industrien og forskningen*. Prosessindustriens Landsforening (PIL), Oslo, 27. september 2002.
- Skoie, Hans: *Industrien og norsk forskningsorganisasjon*. Teknologibedriftenes Landsforening (TBL), Oslo, 15. januar 2002.
- Skoie, Hans: *Instituttsektoren – fortid uten framtid?* NTLs Forskningspolitiske Forum. Norges byggforskningsinstitutt, Oslo, 23. januar 2002.
- Skoie, Hans: *Instituttsektoren i det nye forskningslandskapet: Skviset av universitetene og glemte av Forskningsrådet?* Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU), Oslo, 23. september 2002.
- Skoie, Hans: *Noen kjetterske tanker om norsk høyere utdanning*. NTNUs lederseminar, Røros, 04. februar 2002.
- Skoie, Hans: *Norsk forskerutdanning – er nye reformer påkrevd?* Forskerforbundets Oslo-avdeling, Universitetet i Oslo, 21. oktober 2002.
- Skoie, Hans: *Norsk næringsrettet forskningspolitikk i etterkrigsperspektiv/internasjonalt perspektiv*. SINTEF-konferansen ”Næringsrettet forskning – sakker Norge akterut?” Royal Christiania Hotell, Oslo, 15. januar 2002.
- Skoie, Hans: *Oppdragsforskning til debatt – kan vi stole på forskningen selv om den betjener mektige oppdragsgivere?* De nasjonale forskningsetiske komiteer. Norsk medisinsk selskap, Oslo, 21. november 2002.
- Skoie, Hans: *Technopolis Forskningsrådsevaluering*. NTNU, Trondheim, 30. januar 2002.
- Slipersæter, Stig: *Endringer i kunnskapsproduksjonen; Triple Helix og Mode 2*. Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi, Universitetet i Oslo, 11. november 2002.
- Slipersæter, Stig: *Statistics on human resources in RTD – Norway*. Eurostat Task Force on Benchmarking of National Research Policies, Luxembourg, 12. mars 2002.
- Smeby, Jens-Christian: *Resultatorientering og vilkårene for forskning*. Innledning på Forskningspolitisk seminar: Forskningen – kvalitetsreformens stebarn? Norges forskningsråd, Oslo, 24. april 2002.
- Smeby, Jens-Christian: *The Impact of Massification on University Research*. Paper presentert på 24th Eair Forum, Praha, 8.-11. september 2002.
- Stensaker, Bjørn: *Continuation and complexity. The future of quality assurance in education – a comment*. Invitert kommentar gitt ved EU-konferansen “Quality in Education – transparency and stakeholder participation”. Comwell Kolding Hotel, Kolding, 29. november 2002.
- Stensaker, Bjørn: *Fra nasjonal kvalitetsreform til institusjonelt kvalitetssystem*. Innlegg holdt på utdanningskonferansen, Senter for profesjonsstudier, Høgskolen i Oslo, 26. april 2002.
- Stensaker, Bjørn: *Institusjonelle kvalitetssystemer – noen refleksjoner*. Kvalitetsseminaret til Høgskolen i Gjøvik, Skogstad hotell, Hemsedal, 13. september 2002.

- Stensaker, Bjørn: *Kvalitet som evalueringsobjekt – bindeledd mellom intensjoner og praksis?* Innlegg holdt på seminar om evaluering i forskning og innovasjonsvirksomhet, NIFU, 17 april 2002.
- Stensaker, Bjørn: *Kvalitetssikring i høyere utdanning – kontroll eller utvikling?* Styreseminar ved Høgskolen i Oslo 5. desember 2002.
- Stensaker, Bjørn: *Kvalitetssikring i styring av høyere utdanning.* Innlegg holdt på seminaret "Fra Bologna til Oslo". Universitetet i Oslo, 22. oktober 2002.
- Stensaker, Bjørn: *Leadership training and possible implications for studies of leadership and management.* Innlegg holdt på HEDDA-seminaret Innovative Leadership and management in Higher Education, Oslo, 24.-27. februar 2002.
- Stensaker, Bjørn: *Reformer i offentlig sektor – konsekvenser for ledelse og styring.* Nettverkskonferanse for kvinnelige toppledere i fylkeskommunal og kommunal sektor, Kommunenes Sentralforbund, Oslo, 12. april 2002.
- Stensaker, Bjørn: *Strategiske valg og institusjonelle konsekvenser – organisasjonsutvikling ved Høgskolen i Sør-Trøndelag.* Høgskolen i Sør-Trøndelag, Trondheim, 19. september 2002.
- Stensaker, Bjørn: *Styring, evaluering og kvalitet – praksis, paradokser og perverteringer.* Innlegg holdt på seminaret Lika – Olika, Høgskoleverket/SISTER/Det Norske Universitets- og Høgskolerådet, Lejondal slott, 21.-22. mars 2002.
- Stensaker, Bjørn: *Trance, Transparency and Transformation. The impact of external quality monitoring on higher education.* Keynote presentert på "Quality in higher education international seminar", Melbourne, 29-31. oktober 2002.
- Støren, Liv Anne: *Elever og lærlinger med språklig minoritetsbakgrunn i videregående opplæring.* Fagseminar om språklige minoriteter i grunnopplæringen, Undervisnings- og forskningsdepartementet, 7. juni 2002.
- Støren, Liv Anne: *Forskjeller og likheter mellom minoritet og majoritet med høyere utdanning i møtet med arbeidsmarkedet.* SVs utvalg for etnisk likestilling/SVs stortingsgruppe. Stortinget, 10. desember 2002.
- Støren, Liv Anne: *Skolereformene – innhold og konsekvenser for ungdom.* Fagseminar, gruppe for ungdomsforskning på NOVA, Gjerdrum, 31. oktober-1. november 2002.
- Try, Sverre og Jens B. Grøgaard: *The Use and Effects of Job Search Strategies among University Graduates.* Paper presentert på TIY (European Research Network on Transitions in Youth) konferanse, Firenze, 5.-7. september 2002.
- Try, Sverre: *The role of flexible jobs in the transition from higher education to work.* Paper presentert på ILM (International Labour Market) konferanse, Aberdeen, 10.-11. juni 2002.
- Try, Sverre: *Utviklingen på arbeidsmarkedet for nyutdannede akademikere.* Formidlingsseminar for "Utdanning og arbeidsmarked 2002", Oslo, 14. november 2002.
- Vabø, Agnete: *Barriers to mobility in research training in the Nordic countries.* Konferansen Nordic research training – international quality! Nordisk forskerutdanningsakademi (NorFA). Oslo, 18.-19. november 2002.

Wendt, Kaja og Stig Slipersæter: *Indicators reflecting the internationalisation of R&D in Norway*. Poster presentert på Seventh International S&T Indicators Conference 2002, Karlsruhe, 25.-28. september 2002.

Wiers-Jenssen, Jannecke: *Norske studenter i utlandet: Orientering om NIFU prosjekter om utdanning i utlandet*. Rådgivende utvalg for gebyr- og tilleggsstipend, 29. august 2002.

Wiers-Jenssen, Jannecke: *Norwegian Students Abroad*. 16th Australian International Educational conference (AIEC), Hobart, Australia, 2. oktober 2002.

Wiers-Jenssen, Jannecke: *Stud.mag. - undersøkelsene: Resultater fra UiO*. Universitetet i Oslo, 12. mars 2002.

Wiers-Jenssen, Jannecke: *Stud.mag. undersøkelsene: Resultater fra HiO*. Høgskolen i Oslo, Senter for profesjonsstudier, 26. april 2002.

Wiers-Jenssen, Jannecke: *Studier i utlandet: Studentenes personlige utbytte*. Internasjonal konferanse 2002 i regi av NSU, ANSA og Studentenes landsforbund, 31. oktober 2002.

Aamodt, Per Olav: *Dagens student*. Innlegg i forbindelse med Universitetet i Oslos inspirasjonsuke, 23. oktober 2002.

Aamodt, Per Olav: *Ekspansjon og diversifisering*: Innlegg holdt på seminaret Lika – Olika, Høgskoleverket/SISTER/Det Norske Universitets- og Høgskolerådet, Lejondal slott, 21.-22. mars 2002.

Aamodt, Per Olav: *Studieinnsats og studiemåte*. Innlegg på Fagdag ved Høgskolen i Oslo, 5. februar 2002.

Aamodt, Per Olav: *The OECD review of the Finnish AMK system*. Annual conference of Polytechnic Teachers, Helsinki, 8.-9. november 2002.

NIFU-seminarer og konferanser

Internationalisation of Research and Higher Education: Launching seminar for a strategic institute programme at NIFU. Norges forskningsråd, 21. februar 2002.

Hvor store endringer trengs i norsk forskningsstruktur? Innledere: Dag Slotfeldt-Ellingsen, Anne Fikkan, Tore Li, Magnus Rindal og Arild Underdal. Oslo, 20. mars 2002.

Science, the Press and Public. Mr. Daniel S. Greenberg, Washington DC. Oslo, 25. mai 2002.

Bibliometriske analyser fra NIFU. Seminar for forskningslederne ved universitetene og utvalgte høgskoler, 4. juni 2002.

Educational and occupational careers. Forskerseminar med Rolf van der Velden (The Research Centre for Education and the Labour Market (ROA), University of Maastricht), Oslo, 12.-14. juni 2002.

Seventh Nordic Workshop on Bibliometrics and Research Policy. 10.-11. oktober 2002.

Videregående opplæring – hva nå? Gamle Logen, Oslo, 18. oktober 2002.

Statistikk over forskerpersonalet - de nyeste utviklingstrekkene. Oslo, 6. november 2002.

Utdanning og arbeidsmarked 2002. Formidlingsseminar, Oslo, 14. november 2002.

Forskningspolitiske perspektiver i lys av Statsbudsjettet for 2003. Jubileumsseminar for bladet Forskningspolitikk. Innledere: Helle Hammer, Øystein Hov, Kari Melby og Halvor Stenstadvold. Oslo, 4. desember 2002.

Vedtekter

Vedtekter for stiftelsen Norsk institutt for studier av forskning og utdanning (NIFU)

1. Navn og rettslig stilling

Norsk institutt for studier av forskning og utdanning (NIFU) er en stiftelse opprettet i henhold til lov av 23. mai 1980, nr. 11 om stiftelser m.m. (Stiftelsesloven).

2. Sete

Stiftelsens sete er i Oslo.

3. Formål

Stiftelsens formål er:

- Være et nasjonalt senter for studier av forskning og høyere utdanning i form av statistikk, utredning og forskning.
- Formidle resultatene av stiftelsens arbeid slik at de kan bli til nytte for stiftelsens brukere og andre interesserte.
- Gjennom samarbeid med andre institusjoner arbeide for en høy faglig kompetanse på stiftelsens arbeidsområder og en hensiktsmessig utnytting av den samlede innsatsen på feltet.

4. Grunnkapital

Stiftelsens grunnkapital er 1,0 mill.kr.

5. Organisasjon

Stiftelsen ledes av styre og direktør.

6. Styrets sammensetning

Styret består av syv medlemmer. Fem oppnevnes av Norges forskningsråd, to av disse etter forslag fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.

To styremedlemmer med varamedlemmer skal velges av og blant de ansatte etter regler som følger av Aksjelovens bestemmelser.

Det skal dessuten oppnevnes to numeriske varamedlemmer for de fem oppnevnt av Norges forskningsråd, det første etter forslag fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.

Styret oppnevnes for en treårsperiode. Ingen av de oppnevnte styremedlemmene kan fungere som medlemmer av styret i mer enn seks år sammenhengende.

Styrets leder og nestleder oppnevnes av Norges forskningsråd.

7. Styrets oppgaver

Styret forestår stiftelsens forvaltning etter Stiftelsesloven. Spesielt tilligger det styret å:

- utarbeide og regelmessig revidere retningslinjer for stiftelsens virksomhet,
- godkjenne arbeidsprogrammer og budsjetter for kommende periode,
- avgi årsrapport og regnskap for stiftelsens virksomhet,
- ansette og avskjedige direktør,
- ansette og avskjedige personale i ledende stilling og fastlegge lønns- og arbeidsvilkår for personalet innenfor de regler som er fastsatt i Arbeidsmiljøloven og de regler som binder stiftelsen på tariffmessig grunnlag,
- overvåke stiftelsens arbeid, herunder dens faglige virksomhet, og sørge for forsvarlig økonomi, herunder tilstrekkelige reserver.

8. Representasjon utad

Stiftelsens signatur tegnes av styrets leder og et annet styremedlem i fellesskap. Styret kan meddele prokura.

9. Styrets møter

Styrets leder eller den lederen bemyndiger, innkaller til styremøte. Det skal innkalles til styremøte hvis det forlanges av minst halvparten av medlemmene. Styret er beslutningsdyktig når minst fire av medlemmene, deriblant leder eller nestleder, er til stede. Direktøren deltar i styremøtene uten stemmerett.

For øvrig gjelder Stiftelseslovens paragraf 9.

10. Direktør

Direktøren har den daglige ledelsen av stiftelsen. Direktøren forbereder de saker som skal behandles av styret, og iverksetter dets vedtak.

11. Endring av vedtektene

Endringer av disse vedtektene kan besluttes av styret med to tredjedels flertall av de tilstedeværende styremedlemmer i to møter med minst tre måneders mellomrom. Endringer i formålsparagrafen skal i tillegg godkjennes av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Norges forskningsråd.

12. Revisjon

Stiftelsens regnskaper revideres av Riksrevisjonen. For revisjonen av stiftelsens regnskaper gjelder reglene i lov om stiftelser m.m. av 23. mai 1980 nr. 11 med tilhørende forskrifter om lov om revisjon og revisorer av 14. mars 1964 nr. 2 og forskrifter gitt i medhold av denne lov. Revisor skal påse at stiftelsens virksomhet er i samsvar med stiftelsens formål og at virksomheten drives på en økonomisk forsvarlig måte og at statsmidler nyttes etter forutsetningene.

13. Oppløsning

Stiftelsen oppløses etter beslutning av styret med minst to tredjedels flertall av de tilstedeværende styremedlemmer i to styremøter sammenkalt med minimum tre måneders mellomrom. Beslutningen skal godkjennes av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Norges forskningsråd. Stiftelsens midler skal, etter styrets nærmere beslutning, anvendes slik at det formål stiftelsen har søkt å tjene blir tilgodesett best mulig.

Norges forskningsråd
28. desember 1995

